

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 11 0 К 012872 21 Кж 18
Бања Лука, 21.03.2022. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске, Посебно вијеће за сузбијање корупције, организованог и најтежих облика привредног криминала, састављено од судија др Вељка Икановића, као председника вијећа, Даниеле Миловановић и Горане Микеш, као чланова вијећа, уз судјеловање записничара Наташе Божић, у кривичном предмету против оптуженог С. Р. због кривичног дјела извршење кривичног дјела у саставу криминалног удружења из члана 366. став 3. Кривичног законика Републике Српске у вези са кривичним дјелом неовлаштена производња и промет опојних дрога из члана 207. став 3. у вези са ставом 1. и 2. у вези са чланом 38. Кривичног законика Републике Српске и кривичним дјелом злоупотреба службеног положаја или овлаштења из члана 315. став 2. у вези са ставом 1. Кривичног законика Републике Српске, у стицају са кривичним дјелом изнуђивање исказа из члана 328. став 1. истог закона, три кривична дјела фалсификовање или уништавање службене исправе из члана 349. став 1. истог закона и оптуженог О. С. због кривичног дјела извршење кривичног дјела у саставу криминалног удружења из члана 366. став 2. Кривичног законика Републике Српске у вези са кривичним дјелом неовлаштена производња и промет опојних дрога из члана 207. став 3. у вези са ставом 1. и 2. у вези са чланом 38. Кривичног законика Републике Српске и кривичним дјелом злоупотреба службеног положаја или овлаштења из члана 315. став 2. у вези са ставом 1. Кривичног законика Републике Српске, у стицају са кривичним дјелом фалсификовање или уништавање службене исправе из члана 349. став 1. Кривичног законика Републике Српске, одлучујући о жалбама Републичког јавног тужилаштва, Посебног одјељења за сузбијање корупције, организованог и најтежих облика привредног криминала, оптуженог С. Р. и његовог браниоца адвоката М. Р. из Б. Л., оптуженог О. С. и његовог браниоца, адвоката М. Б. из Б. Л., те мајке оптуженог О. С., Љ. С. из К., изјављеним против пресуде Окружног суда у Бањој Луци - Посебно одјељење за сузбијање корупције, организованог и најтежих облика привредног криминала број 11 0 К 012872 20 К 5-п од 08.07.2021. године, у сједници вијећа одржаној у присуству републичког јавног тужиоца Живане Бајић, бранилаца оптужених и мајке оптуженог О. С., а у одсутности уредно обавјештених оптужених, дана 21.03.2022. године донио је

ПРЕСУДУ

Одбија се као неоснована жалба Републичког јавног тужилаштва Посебног одјељења за сузбијање корупције, организованог и најтежих облика привредног криминала, док се дјелимичним уважавањем жалби оптужених С. Р. и О. С., њихових бранилаца и мајке оптуженог О. С., преиначава пресуда Окружног суда у Бањој Луци Посебно одјељење за сузбијање корупције, организованог и најтежих облика привредног криминала број 11 0 К 012872 20 К 5-п од 08.07.2021. године у правној оцјени дјела и у одлуци о кривичној санкцији, тако што се оптуженима С. Р. и О. С., за кривична дјела за која су том пресудом оглашени кривим и то: оптуженом С. Р. за

кривично дјело извршење кривичног дјела у саставу криминалног удружења из члана 366. став 3. Кривичног законика Републике Српске у вези са кривичним дјелима неовлаштена производња и промет опојних дрога из члана 207. став 3. у вези са ставом 1. и 2. у вези са чланом 38. и злоупотреба службеног положаја или овлаштења из члана 315. став 2. у вези са ставом 1. Кривичног законика Републике Српске, утврђује казна затвора у трајању од 8 (осам) година, за кривично дјело изнуђивање исказа из члана 328. став 1. истог закона, утврђује казна затвора у трајању од 6 (шест) мјесеци, за кривично дјело фалсификовање или уништавање службене исправе из члана 349. став 1. Кривичног законика Републике Српске, утврђује казна затвора у трајању од 3 (три) мјесеца, за кривично дјело фалсификовање или уништавање службене исправе из члана 349. став 1. истог закона, утврђује казна затвора у трајању од 3 (три) мјесеца, па се оптужени С. Р. примјеном наведених законских прописа и примјеном прописа из члана 43., 46., 52. и 56. став 1. тачка 3) Кривичног законика Републике Српске, осуђује на јединствену казну затвора у трајању од 8 (осам) година и 5 (пет) мјесеци, а оптужени О. С. за кривично дјело извршење кривичног дјела у саставу криминалног удружења из члана 366. став 2. Кривичног законика Републике Српске у вези са кривичним дјелима неовлаштена производња и промет опојних дрога из члана 207. став 3. у вези са ставом 1. и 2. у вези са чланом 38. и злоупотреба службеног положаја или овлаштења из члана 315. став 2. у вези са ставом 1. Кривичног законика Републике Српске, на основу наведених законских прописа и примјеном одредби члана 43., 46. и 52. истог закона, осуђује на казну затвора у трајању од 5 (пет) година, у које казне им се на основу одредбе члана 59. Кривичног законика Републике Српске, урачунава вријеме проведено у притвору почев од 16.10.2013. године па до 05.04.2016. године и вријеме проведено на издржавању казне затвора почев од 05.04.2016. године до 17.04.2018. године.

На основу одредбе члана 297. тачка д) Закона о кривичном поступку Републике Српске,
према оптуженима С. Р. и О. С.

ОДБИЈА СЕ ОПТУЖБА

да су дана 20.09.2011. године у временском периоду од 21.15 часова до 22.10 часова у Б. Л. у Улици... број..., као службена лица, полицијски службеници Министарства... РС, приликом предузимања службене радње претреса стана и других просторија које користи Г. М. својим потписима овјерили службену исправу – Записник о претресу стана и других просторија, Центра... Б. Л. број 08-02/4-2-297/11 од 20.09.2011. године у коју су унесени неистинити подаци да је претресу као свједок присуствовало лице В. И. из Б. Л., Улица..., иако наведено лице на том претресу није било присутно нити је потписало записник,

чиме би починили кривично дјело фалсификовање или уништавање службене исправе из члана 349. став 1. Кривичног законика Републике Српске.

У преосталом дијелу првостепена пресуда остаје неизмјењена.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Окружног суда у Бањој Луци Посебно одјељење за сузбијање корупције, организованог и најтежих облика привредног криминала (у даљем тексту: Посебно одјељење Окружног суда у Бањој Луци) број: 11 0 К 012872 20 К 5-п од 08.07.2021. године, оглашени су кривим оптужени С. Р. због кривичног дјела извршење кривичног дјела у саставу криминалног удружења из члана 366. став 3. Кривичног законика Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број: 64/17, у даљем тексту: КЗ РС) у вези са кривичним дјелима неовлаштена производња и промет опојних дрога из члана 207. став 3. у вези са ставом 1. и 2. у вези са чланом 38. КЗ РС и злоупотреба службеног положаја или овлаштења из члана 315. став 2. у вези са ставом 1. КЗ РС, за које му је утврђена казна затвора у трајању од 8 (осам) година, у стицају са кривичним дјелима: изнуђивање исказа из члана 328. став 1. КЗ РС, за које му је утврђена казна затвора у трајању од 6 (шест) мјесеци, те три кривична дјела фалсификовање или уништавање службене исправе из члана 349. став 1. истог закона, за која дјела су му утврђене казне затвора у трајању од по 3 (три) мјесеца, те је примјеном одредбе члана 56. КЗ РС, осуђен на јединствену казну затвора у трајању од 8 (осам) година и 6 (шест) мјесеци и оптужени О. С. због кривичног дјела извршења кривичног дјела у саставу криминалног удружења из члана 366. став 2. КЗ РС у вези са кривичним дјелима неовлаштена производња и промет опојних дрога из члана 207. став 3. у вези са ставом 1. и 2. у вези са чланом 38. КЗ РС и злоупотреба службеног положаја или овлаштења из члана 315. став 2. у вези са ставом 1. истог закона, за које му је утврђена казна затвора у трајању од 5 (пет) година, у стицају са кривичним дјелом фалсификовање или уништавање службене исправе из члана 349. став 1. КЗ РС, за које дјело му је утврђена казна затвора у трајању од 5 (пет) мјесеци, па је примјеном одредбе члана 56. КЗ РС, осуђен на јединствену казну затвора у трајању од 5 (пет) година и 3 (три) мјесеца. Истом пресудом, на основу одредбе члана 59. КЗ РС оптуженима је у изречене казне затвора урачунато вријеме проведено у притвору почев од 16.10.2013. године па до 05.04.2016. године и вријеме проведено на издржавању затворске казне почев од 05.04.2016. године до 17.04.2018. године. На основу члана 83. и 84. КЗ РС од оптужених С. Р. и О. С. одузета је имовинска корист коју су прибавили извршењем кривичног дјела у износу од 117.000,00 КМ. На основу члана 99. став 1. Закона о кривичном поступку Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број: 53/12, 91/17 и 66/18) у вези са чланом 96. став 2. е) и ж) истог закона, оптужени су обавезани да надокнаде судски паушал у износу од по 300,00 КМ у року од 15 дана од дана правоснажности те пресуде под пријетњом принудног извршења, као и да надокнаде награду и нужне издатке својих бранилаца по службеној дужности чију висину ће суд утврдити посебним рјешењем у складу са чланом 97. став 2. ЗКП РС. На основу члана 77. КЗ РС оптуженима је изречена мјера забране вршења позива, дјелатности или дужности у трајању од 5 (пет) година рачунајући од дана правоснажности пресуде, с тим да им се вријеме проведено у затвору не урачунава у вријеме трајања ове мјере.

Истом пресудом, на основу члана 297. тачка д) ЗКП РС, одбијена је оптужба да је оптужени О. С. почино кривично дјело фалсификовање или уништавање службене исправе из члана 349. став 1. КЗ РС.

Против осуђујућег дијела те пресуде жалбе су благовремено изјавили Републичко јавно тужилштво, Посебно одјељење за сузбијање корупције,

организованог и најтежих облика привредног криминала Бања Лука (у даљем тексту: републички тужилац), оптужени С. Р. и његов бранилац адвокат М. Р. из Б. Л., оптужени О. С. и његов бранилац, адвокат М. Б. из Б. Л., те мајка оптуженог О. С., Љ. С. из К..

Републички тужилац пресуду побија због одлуке о кривичним санкцијама, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи тако што ће се оптуженима најприје утврдити веће казне за појединачна кривична дјела, а затим да им се изрекну и веће јединствене казне затвора, од оне које су изречене побијаном пресудом.

Жалбе оптужених и њихових бранилаца, као и жалба мајке оптуженог О. С., изјављене су из свих жалбених основа.

Приједлог жалбе оптуженог С. Р. је да се побијана пресуда укине и да се исти ослободи свих тачака оптужнице. Приједлог жалбе његовог браниоца је да се побијана пресуда укине, односно, преиначи тако што ће се оптужени С. Р. ослободити од оптужбе или да се пресуда укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење пред другим вијећем.

Приједлог жалбе оптуженог О. С. је да се побијана пресуда укине и да се исти ослободи свих тачака оптужнице. Приједлог жалбе његовог браниоца је да се побијана пресуда преиначи, тако што ће се овај оптужени ослободити од оптужбе по тачкама 1.1 до 1.6 измјењене оптужнице, а по тачки 3. да се оптужба одбије, а приједлог жалбе мајке оптуженог О. С. је да Врховни суд Републике Српске побијану пресуду „поништи у цијелости и сам одлучи о оптужници, коју је оставио на правној снази, када је укидањем правоснажне пресуде, 17. априла 2018. године, овај поступак враћен на понављање, на начин да исту одбије“ и оптуженог О. С. ослободи од оптужбе.

У писменом одговору на жалбу тужиоца, бранилац оптуженог О. С., предложио је да се та жалба одбије као неоснована.

У сједници вијећа, која је одржана у одсутности уредно обавјештених оптужених, у смислу одредбе члана 318. став 4. ЗКП РС, републички тужилац је изложила жалбу и остала код навода и приједлога из жалбе, те је предложила да се све жалбе одбране одбију као неосноване. Браниоци оптужених, као и мајка оптуженог О. С. су изложили своје жалбе и остали код навода и приједлога из жалби. Истовремено, бранилац оптуженог О. С. је остао код свог писменог одговора на жалбу републичког тужиоца.

Разматрајући спис, побијану пресуду, жалбе и одговор браниоца оптуженог О. С. на жалбу републичког тужиоца, одлучено је као у изреци ове пресуде, из следећих разлога:

Оспоравајући правилност и законитост побијане пресуде, жалбе оптужених и њихових бранилаца, те мајке оптуженог О. С. указују на бројне облике битних повреда одредаба кривичног поступка, садржане у одредби члана 311. став 1. тачке б), г), з), ј), ж) и к) и став 2. ЗКП РС, затим на повреде члана 6. Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода (у даљем тексту: ЕКЉП) и члана II/3е. Устава Босне и Херцеговине, те жалбе оптужених указују и на повреду из члана 311. став 1. тачка е) ЗКП РС. Оспорава се законитост у прибављању доказа на којима је заснована

побијана пресуда, приговара се на стварну надлежност Посебног одјељења за сузбијање корупције, организованог и најтежих облика привредног криминала Окружног суда у Бањој Луци, указује се на повреду права на одбрану, да се побијана пресуда заснива на незаконитим доказима, да побијаном пресудом није потпуно ријешен предмет оптужбе, да су на главном претресу учествовале судије које су морале бити изузете, да је пресудом повређена одредба члана 321. ЗКП РС, затим се указује на неразумљивост изреке пресуде и њеној противријечности са разлозима, те изостанак разлога о одлучним чињеницама, као и на неправилну примјену појединих одредаба процесног кривичног закона, које су по ставу подносилаца жалби биле од утицаја на законито и правилно доношење пресуде.

У оквиру чињеничне основе побијане пресуде, аргументима изнесеним у жалбама оптужених и њихових бранилаца, као и у жалби мајке оптуженог О. С., оспорава се правилност оцјене изведених доказа оптужбе и одбране, па слиједом тога и правилност утврђења одлучних чињеница, са тврдњом да спроведени докази не потврђују тврдње оптужбе да су оптужени починили кривична дјела за која су побијаном пресудом оглашени кривим, а што је све за посљедицу, по ставу ових жалби, довело до повреду Кривичног закона, па и у оном дијелу који се односи на правну квалификацију дјела. Жалбе оптужених истичу и да је побијаном пресудом погрешно урачунато вријеме које су они провели у притвору.

Надаље, у жалбама бранилаца оптужених, оспорава се правилност побијане пресуде и у погледу одлуке о казни, па тако жалба браниоца оптуженог С. Р., наводи да изречена казна се није могла ни изрећи ако је чињенично стање погрешно утврђено и ако је дошло до повреду Кривичног закона због погрешне оцјене суда о постојању конститутивних обиљежја кривичних дјела, те да је казна изречена уз битне повреду одредаба кривичног поступка. Жалбе оптуженог О. С. и његовог браниоца истичу да је првостепени суд у погледу одмјеравања казне за кривично дјело из члана 349. став 1. КЗ РС (из тачке 3. изреке пресуде), изрекао строжију затворску казну, од казне затвора изречене оптуженом Р. за исто дјело, те жалба оптуженог С. истиче да је првостепени суд у овом дијелу повриједио члан 321. ЗКП РС, јер му је за ово дјело изрекао већу казну, од оне изречене за исто то дјело у ранијој пресуди. Надаље, жалбе оспоравају побијану пресуду и у одлукама о одузимању имовинске користи, мјере забране вршења позива, дјелатности и дужности и о трошковима кривичног поступка.

Жалба тужиоца сматра да је првостепени суд дао превелик значај утврђеним олакшавајућим околностима, те да није у довољној мјери цијенио утврђене отежавајуће околности, да није у довољној мјери имао у виду циљеве како специјалне, тако и генералне превенције, имајући у виду чињеницу да ова врста криминала у данашње вријеме представља најопаснији вид криминала.

Неосновани су жалбени приговори оптужених и браниоца оптуженог Р. да је побијана пресуда захваћена битном повредом одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка б) ЗКП РС. Наиме, сама чињеница да је побијану пресуду донијело исто вијеће које је судило два пута у ранијим поступцима и чије пресуде су два пута укинуте, никако не значи да то изазива разумну сумњу у пристрасност судећег вијећа, нити да су те судије требале бити изузете на основу одредбе члана 37. тачка ђ) ЗКП РС, како то погрешно сматрају ове жалбе. Ни остале наводе које у својим жалбама износе оптужени, по оцјени овог суда, не указују да је првостепено вијеће били пристрасно, нити ти наводи изазивају разумну сумњу у непристрасност тог вијећа. Осим тога, ова

битна повреда обухвата члан 37. тачка а) до г) ЗКП РС, а не и тачку њ) цитиране законске одредбе.

Супротно жалбеним приговорима оптужених, побијана пресуда није захваћена битним повредама одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка е) ЗКП РС, јер се стварна, а и мјесна надлежност за поступање Посебног одјељења за организовани и најтеже облике привредног криминала Окружног суда у Бањој Луци, као и Посебног одјељења Републичког јавног тужилаштва Републике Српске, заснива на Закону о сузбијању корупције, организованог и најтежих облика привредног криминала ("Службени гласник Републике Српске" број 39/16 и 91/17) у којем је у члану 13. став 1. тачка 44. прописана наведена надлежност Посебног одјељења Окружног суда у Бањој Луци за извршење кривичног дјела у саставу криминалног удружења (члан 366. КЗ РС). Дакле, и за овај суд, нема дилеме да је Посебно одјељење првостепеног суда стварно и мјесно надлежно у овој кривичној ствари, а исто је поступало и у поступцима који су претходили овом. С тим у вези, Посебно одјељење Окружног суда је надлежно и за кривично дјело фалсификовање или уништавање службене исправе из члана 349. став 1. КЗ РС, сходно одредби члана 13. став (2) Закона о сузбијању корупције, организованог и најтежих облика привредног криминала. Осим тога, Посебно одјељење Окружног суда у Бањој Луци у конкретном случају, надлежно је за поступање и за кривична дјела фалсификовање или уништавање службене исправе из члана 349. став 1. КЗ РС и изнуђивање исказа из члана 328. став 1. КЗ РС, обзиром да је одредбом члана 30. став 1. ЗКП РС прописано да ако је исто лице оптужено за више кривичних дјела, па је за нека од тих дјела надлежан нижи, а за нека виши суд, надлежан је виши суд, док је у ставу 5. цитиране законске одредбе, прописано да у случајевима из става 1. до 4. овог члана спровешће се, по правилу, јединствени поступак и донијети једна пресуда.

Неосновани су и жалбени приговори одбране којима се истиче да је првостепени суд повриједио принцип „*Reformatio in reus*“ прописан одредбом члана 321. ЗКП РС, чиме се сугерише да је побијана пресуда захваћена битном повредом одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка ј) ЗКП РС, те су неосновани и приговори жалби одбране о повреди члана 4. ЗКП РС, којим је прописан принцип „*ne bis in idem*“, као и о повреди члана 343. ЗКП РС.

Одредба члана 4. ЗКП РС прописује да нико не може бити поново суђен за дјело за које је већ био суђен пресудом и за које је донесена правоснажна судска одлука, док одредба члана 343. ЗКП РС прописује да се кривични поступак завршен правоснажном пресудом може поновити ако..., (па у тачци њ) Уставни суд Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Уставни суд БиХ), Дом за људска права или Европски суд за људска права или Уставни суд Републике Српске утврди да су у току поступка кршена људска права и основне слободе и ако је пресуда заснована на том кршењу. Притом, овај суд наглашава да одредбом члана 343. ЗКП РС је прописано понављање поступка у корист осуђеног, док је одредбом члана 346. ЗКП РС прописано да о захтјеву за понављање поступка одлучује вијеће из члана 25. став 5. овог закона суда који је у ранијем поступку судио у првом степену, те је одредбама чланова 347., 348. и 349. ЗКП РС, посебно регулисан тај поступак за понављање кривичног поступка, који се не односи на предметни поступак, због чега се у конкретном случају, не могу примјењивати те одредбе.

Наиме, у конкретном случају, није поднесен захтјев за понављање кривичног поступка, већ је одлуком Уставног суда БиХ број АП 2127/16 од 22.03.2018. године

усвојена апелација О. С. и С. Р., утврђена повреда члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. и став 3. тачка д) Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: ЕКЉП), укинута пресуда Врховног суда Републике Српске (у даљем тексту: Врховни суд РС) број 11 0 К 012872 16 Квлз од 04.11.2016. године и број 11 0 К 012872 15 Кж 13 од 02.03.2016. године, у дијелу који се односи на С. Р. и О. С., те предмет враћен овом суду да по хитном поступку донесе нову одлуку, у складу са чланом II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. и става 3. тачка д) ЕКЉП.

Дакле, након укидања наведених пресуда од стране Уставног суда БиХ, овај суд је, управо поступио по одлуци Уставног суда БиХ, те поново разматрао жалбе оптужених, њихових бранилаца и мајке оптуженог С., уважио те жалбе, укинуо прву пресуду Посебног одјељења Окружног суда у Бањој Луци и предмет вратио том суду на поновно суђење.

С тим у вези, оvdје се не ради о понављању кривичног поступка у корист осуђеног, нити се ради о пресуђеној ствари, како то погрешно сматрају жалбе оптужених и мајке оптуженог С., због чега се не могу ни примјењивати одредбе члана 343. ЗКП РС, нити је примјењљива одредба члана 4. ЗКП РС, јер су одлуком Уставног суда БиХ укинута пресуде Врховног суда РС, па више нема правоснажне судске одлуке, која је предуслов за примјену чланова 4. и 343. тачка њ) ЗКП РС. Управо доношењем одлуке Уставног суда БиХ, раније осуђени Р. и С., су поново добили статус оптужених лица, јер су статус осуђених добили доношењем пресуде овог суда број 11 0 К 012872 15 Кж од 02.03.2016. године, која је, како је већ наведено, укинута цитираном одлуком Уставног суда БиХ, након чијег доношења су поново добили статус оптужених, а пресуда Посебног одјељења Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 012872 14 К-п од 06.07.2015. године више није била правоснажна. Дакле, није првостепени суд, као ни овај суд, „одобрио понављање правоснажно окончаног кривичног поступка“, како то погрешно сматрају жалбе оптужених, већ је одлуком Уставног суда БиХ укинута пресуда Врховног суда РС, а тиме прва пресуда првостепеног суда је постала неправоснажна.

Нема повреде права на одбрану, као битне повреде одредаба кривичног поступка из члан 311. став 1. тачка г) ЗКП РС, која се манифестује у повреди права на одбрану, на које су указале жалбе оптужених Р. и С., а које су по тврдњама из ових жалби учињене на начин што побијана пресуда није образложила приговор одбране дат у завршној ријечи, којим су истицали да је првостепени суд супротно члану 276. став 2. тачка в) ЗКП РС, тужиоцу дозволио да на главном претресу изводи доказе реплике којима се побијају докази тужилаштва и то исказ свједока Г. Б. и И. В.. Наиме, супротно наводима из ових жалби, један дио доказа оптужбе представљају докази којима се побијају наводи одбране (реплика), док други дио доказа, су додатни докази оптужбе изведени у допуни доказног поступка, при чему, овај суд наглашава, да је, према садржају записника о главном претресу и одбрана оптуженог Р., такође, изводила додатне доказе. Осим тога, одредбом члана 276. став 2. ЗКП РС, на коју се у прилог изнесеним тврдњама о повреди права на одбрану позивају ове жалбе, прописан је редосљед извођења доказа на главном претресу и у овој одредби (у њеном уводном дијелу) дато је овлаштење судији, односно, вијећу да може промјенити тај редосљед извођења доказа, а исто тако у члану 277. став 3. ЗКП РС, да контролише начин и редосљед испитивања свједока и извођења доказа и да при том води рачуна да

испитивање и извођење доказа буде ефикасно за утврђивање истине и да се избјегне непотребно губљење времена.

Неосновани су и приговори жалби оптужених и њихових бранилаца засновани на тврдњи да им је током првостепеног поступка повређено право на одбрану из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС и право на правично суђење из члана 6. став 1. ЕКЉП, на начин што у образложењу побијане пресуде нису анализирани и оцјењени сви докази одбране, а и они који су анализирани да нису брижљиво и савјесно оцјењени, јер, како се то наводи у овим жалбама, докази одбране нису оцијењени у вези са спроведеним доказима оптужбе. У овом сегменту побијања пресуде, жалбе одбране истичу и да је одбијањем приједлога одбране за извођење доказа - транскрипти снимљеног разговора између свједока С. Ђ. и А. Н. и блог новинара С. В., вјештачење биљне материје, те записник о саслушању свједока Б. С., првостепени суд такође повриједио право на одбрану оптужених.

Наиме, одредба члана 6. став 1. ЕКЉП, обавезује судове да између осталог, образложе своје пресуде. Међутим, та обавеза не може бити схваћена да се у пресуди изнесу сви детаљи и дају одговори на сва постављена питања и изнесене аргументе. Европски суд за људска права у С. и Уставни суд БиХ су у бројним одлукама указали на то да судови имају одређену дискрециону оцјену у вези с тим које ће аргументе и доказе прихватити у одређеном предмету, али истовремено имају обавезу да образложе своју одлуку тако што ће навести јасне и разумљиве разлоге на којима су ту одлуку засновали. У конкретном случају, у образложењу побијане пресуде исцрпно су побројани сви докази који су спроведени на главном претресу, те је детаљно наведено на којим доказима је пресуда заснована и сви ти докази су брижљиво и савјесно оцјењени како појединачно, тако и у вези са другим доказима, дата су образложења и разлози због којих су ти докази прихваћени, а истовремено су анализирани и оцјењени и докази одбране у погледу одлучних чињеница. Овакво образложење не оставља утисак произвољности, због чега се не може прихватити ни тврдња из жалби да је првостепени суд прекорачио принцип слободне оцјене доказа. Исто тако у побијаној пресуди су дати и ваљани разлози, које у цијелости прихвата и овај суд, због чега нису прихваћени напријед изнесени приједлози одбране за извођење доказа. Слиједом наведеног, неосновани су приговори ових жалби о повреди права на одбрану ових оптужених из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС и о повреди права на правично суђење из члана 6. став 1. ЕКЉП.

Исто тако, неосновани су и приговори из жалби одбране, којима се истиче да је првостепени суд повриједио право на одбрану ових оптужених на начин да је прекршио одредбу члана 3. став 2. ЗКП РС. Ово с тога што, по оцјени овог суда, првостепени суд, према разлозима у образложењу побијане пресуде, није имао сумње у погледу било којег доказа у корист или на штету одбране, због чега, супротно наводима из ових жалби, није прекршен принцип „in dubio pro reo“, садржан у цитираној законској одредби, па с тим у вези није повријеђено ни право на одбрану оптужених. Осим тога, супротно наводима из ових жалби, првостепени суд је дао могућност одбрани да своје аргументе супротстави аргументима оптужбе, на начин што су на приједлог одбране спроведени многобројни докази (како субјективни, тако и објективни), због чега су неосновани и приговори жалби да је одбрана на било који начин током првостепеног поступка, доведена у неравноправни положај у односу на оптужбу, нити да је дошло до повреде принципа једнакости оружја садржаног у одредби члана 14. ЗКП РС.

Све жалбе одбране истичу да је побијана пресуда заснована на незаконитим доказима и то на исказима свједока С. Ђ. и Г. Б., те да је тиме почињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС. У овом дијелу жалбе посебно указују да су искази свједока С. Ђ. и Г. Б. (из истраге), незаконити докази на којима се не може заснивати пресуда, тврдећи да је Уставни суд БиХ у својој одлуци утврдио да су наведени докази незаконити и с тим у вези, жалбе истичу да се не могу накнадно конвалидирати незаконити докази, да је првостепени суд те доказе, требао издвојити из судског списка као незаконите, те да је првостепени суд, прихватање ових доказа, поступио супротно ставовима утврђеним одлуком Уставног суда БиХ, односно да исте није поштовао.

Изнесени жалбени приговори нису основани. Наиме, супротно жалбеним наводима, конвалидација незаконитих доказа је у појединим случајевима могућа, па тако се могу конвалидирати докази, између осталог, ако се могу поправити процесне радње које су довеле до незаконитости неког доказа. Тако је могуће конвалидирати исказ свједока који није прије свједочења упозорен да може одбити свједочење, у смислу одредбе члана 148. ЗКП РС, затим свједок који је дао исказ и тиме повриједио дужности чувања државне, војне или службе тајне, јер га надлежни орган није ослободио те дужности, у смислу одредбе члана 147. став 1. тачка а) ЗКП РС. У овим ситуацијама, могућа је конвалидација доказа, на начин да се у поновном поступку поправе процесне радње које су довеле до незаконитости доказа, на начин да се поново саслуша такво лице као свједок, а да га прије давања исказа, надлежни орган упозори да може одбити свједочење, те да се то упозорење, као и одрицања од тог права унесе у записник, те се може поново саслушати као свједок лице из члана 147. став 1. тачка а) ЗКП РС, након што га надлежни орган ослободи од дужности чувања тајне. То су само неки од случајева када је могућа конвалидација незаконитих доказа. У том контексту, исказ свједока С. Ђ. из ранијег поступка, је у складу са одлуком Уставног суда БиХ, издвојен из списе предмета и на истом се не заснива побијана пресуда. Исказ свједока Ђ. дат на поновљеном суђењу на претресу пред првостепеним судом, након што га је надлежни орган ослободио дужности чувања службене тајне, по оцјени овог суда, представља законит доказ, на којем се може заснивати судска одлука. Притом, овај нови исказ свједока С. Ђ., супротно жалбеним наводима одбране, није произишао из незаконитог доказа, јер наводи из исказа овог свједока не представљају његова сазнања која проистичу из неког другог доказа, који би евентуално био незаконит, већ, чињенице које овај свједок износи представљају његово лично и непосредно сазнање. Осим тога, овај суд истиче и чињеницу да свједок Ђ. није ни износио податке и детаље о својој и о службеној сарадњи и комуникацији ових оптужених са информантима, које би представљале службену тајну, јер одредбом члана 8. Закона о заштити тајних података ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 54/05 и 12/09) дефинисан је појам "тајни податак", док су одредбом члана 9. истог закона прописана одступања, те је дефинисано да не може имати карактер тајности онај податак којем се тајност одређује с намјером прикривања извршеног кривичног дјела, прекорачења или злоупотребе овлаштења, с циљем прикривања било које незаконитости или прикривања административне грешке.

Што се тиче приговора жалби одбране у вези са исказом свједока Г. Б. из истраге, по оцјени овог суда, првостепени суд је правилно тај исказ оцјенио као законит и вјеродостојан, не прихватајући тврдње овог свједока на главном претресу да је исказ у истрази дао под пријетњом. О томе је на страни 148., 149. и 150. побијане

пресуде, првостепени суд дао ваљане разлоге, које у цијелости прихвата и овај суд, а валидност тих разлога, са аспекта вриједносног значаја других спроведених доказа и њихове међусобне оцјене у вези са утврђеним одлучним чињеницама, овај суд је испитао у оквиру жалбених приговора којима се оспорава правилност чињеничне основе побијане пресуде.

Наиме, поступајући по упутама како овог суда, тако и Уставног суда БиХ, првостепени суд је саслушао у својству свједока лица која су узимали изјаву од свједока Г. Б. у истрази, у циљу провјере тачности навода свједока Б. да је исказ у истрази дао под притиском због страха за сопствени живот и да је због тога и потписао записник о саслушању из истраге. Саслушани свједоци М. М. специјални тужилац у вријеме саслушања свједока Г. Б., затим Д. К. тужилачки истражилац и Д. И. у то вријеме шеф Одјељења за... тужилаштва, су били категорични у својим изјавама да према овом свједоку није вршен никакав притисак. Из њихових сагласних изјава произилази да је Г. Б. тражен у оквиру истраге као осумњичено лице и по налогу тужиоца М. М. тужилачки истражиоци су покушавали да му уруче позив на познатој адреси која је била у то вријеме, да му нису успјели уручити позив, да је након тога Б. сам приступио у ... тужилаштво у Б. Л., да је тражио од истражиоца да га доведу код тужиоца у канцеларију, како би био испитан. Шеф тужилачких истражилаца Д. И. и тужилачки истражилац Д. К. су по наредби тужиоца М. били присутни том испитивању и сједили су заједно са свједоком у канцеларији приликом предочавања тада осумњиченом Г. Б. онога што му се ставља на терет, по наредби о проширењу истраге, а затим и приликом његовог испитивања у својству осумњиченог, да је Б. исказао вољу да сарађује са ... тужилаштвом, те да је био вољан да преговара о условима за признање кривице и био је спреман да свједочи против других припадника тада злочиначког удружења, јер се истрага водила за организовани криминал у вези са кривичним дјелом злоупотреба опојних дрога. Истог тог дана, тужилац М. га је саслушао и у својству свједока, гдје је он детаљно описао све што му је познато везано за кривично дјело које му се у истрази стављало на терет и све што му је познато о другим лицима која су учествовала у извршењу тих кривичних дјела, да су тада договорили услове за закључење споразума и да је он тек сутрадан дошао опет сам добровољно да потпише споразум под оним условима како су претходног дана договорили. Лично тужилац М. је испитивао свједока Б. у оба случаја, дакле као осумњиченог и као свједока, те је категорично и одговорно тврдио да није било никаквог притиска, већ напротив, да је тада осумњичени Б. у потпуности сам иницирао потребу и вољу да сарађује са тужилаштвом и све оно што је рекао унијето је у записник, те да је чак рекао можда и више од онога што су они у том моменту и могли да знају, везано за саму истрагу и везано за само извршење дјела и улоге појединих припадника тог злочиначког удружења.

Према томе, имајући у виду исказе свједока М. М., Д. К. и Д. И., те имајући у виду да је свједок Б. дана 08.04.2014. године у истрази, на записнику о саслушању у својству свједока пред специјалним тужиоцем дао исказ, који је својеручно потписао на свих седам страница тог записника, па је тек након 4 мјесеца од дана давања тог исказа сачинио писмену изјаву и исту овјерио код нотара, у којој први пут истиче да је ранију изјаву дао под пријетњом, при чему је веома упитно због чега ту изјаву овјерава код нотара (обзиром да то не доказује истинитост садржаја исте, јер је у питању само овјера потписа), а затим, након скоро три мјесеца од дате изјаве овјерене код нотара, обавјештава неколико институција Републике Српске и Босне и Херцеговине, да је исказ у истрази дао под пријетњом, као и чињеницу да исказ свједока Б. из истраге

садржи пуно детаља са описом конкретних радњи у вези с начином комуникације овог свједока и то како са лицима којима је он продавао опојну дрогу хероин и начина на који је припремао и паковао опојну дрогу за продају (које су потврђене исказима свједока лица којима је он продао опојну дрогу), тако и са детаљним описом начина и мјеста комуникације са оптуженим С. Р., износима новца за која је он продавао опојну дрогу по граму и износима новца које је предавао оптуженом Р. на седмичном нивоу за читав инкриминисани период, при чему овај суд посебно наглашава да се тим исказом и он лично изложио кривичног гоњењу, то и по оцјени овог суда, исказ свједока Б. из истраге није дат под изнудом, присилом, притиском, нити пријетњом, те с тим у вези није незаконит доказ.

Надаље, из садржаја самог записника о саслушања свједока Б., произилази да је на почетку тог записника на првој страници констатовано да је састављен у вези кривичног предмета против осумњиченог С. Р. и других, због кривичног дјела организовани криминал из члана 383а. у вези са кривичним дјелом неовлашћена производња и промет опојних дрога из члана 224. став 2. у вези са ставом 1. и других кривичних дјела. На тој првој страници, као и на осталим страницама се налази својеручни потпис свједока Б. (уз констатацију на задњој страници да друго нема шта изјавити, да је све што је изјавио тачно, да је изјаву спреман поновити и пред судом, да записник неће читати, нити му је потребно да се прочита, да је слушао гласан диктат тужиоца, да је све тачно уписано као што је рекао, да на записник нема примједбу и да ће исти потписати), из чега произилази да је исти на почетку испитивања упознат са предметом свједочења, а такође су на првој и другој страници констатована општа питања која су постављена овом свједоку и сва упозорења и поуке која су прописана одредбом члана 151. ЗКП РС. Осим тога, одредба члана 151. ЗКП РС прописује ток саслушања свједока и у ставу 7. наведене одредбе, прописано је да се последије општих питања, свједок позива да изнесе све што му је о предмету познато, док се питања могу постављати ради провјеравања, допуне и разјашњења. Дакле, сама чињеница да у записник није констатовано да је свједок позван да изнесе све што му је о предмету познато, не значи да је тај записник незаконит, јер је евидентно да је свједок у том записнику износио све што му је познато. Осим тога, одредбом члана 151. став 7. ЗКП РС није прописано као обавеза, већ само могућност, што је остављено на процјену овлашћеном лицу које саслушава свједока, да истом поставља питања ако је то потребно ради провјеравања, допуне и разјашњења. Одредба члана 63. ЗКП РС се односи уопштено на садржај записника о предузетим радњама, док управо одредба члана 151. ЗКП РС прописује ток саслушања свједока. Наведени начин саслушања свједока, без постављања питања ради провјеравања, допуне и разјашњења, посматран у контексту цитиране одредбе члана 151. став 7. ЗКП РС, никако не значи да је због тога записник о саслушању свједока Б. (али и записници о саслушању осталих свједока из истраге, на које се жалбе позивају) незаконит доказ. Свједок Б. (а и остали свједоци) су прописно упозорени, те су записници у свему осталом сачињени према законским одредбама о саслушању свједока, у смислу члана 151. ЗКП РС. Дакле, записник о саслушању свједока Г. Б. као ниједан од записника о саслушању осталих свједока из истраге (као саставни дио исказа датог на главном претресу), које је првостепени суд прихватио и на њима засновао побијану пресуду, није прибављен уз повреде које имају карактер битне повреде одредаба кривичног поступка у смислу члана 10. ЗКП РС, нити имају карактер битне повреде из члана 311. став 2. ЗКП РС. Притом, овај суд наглашава да супротно жалбеним наводима браниоца оптуженог Р., чланом 10. став 2., између осталог је прописано да суд не може заснивати своју одлуку на доказима прибављеним битним повредама ЗКП РС, а не на доказима прибављеним повредама

закона. Дакле, свака повреда ЗКП РС, не значи да је неки доказ прибављен на незаконит начин, већ само ако је прибављен битним повредама ЗКП РС.

Неосновани су и жалбени приговори одбране да је прихватањем записника о саслушању свједока Г. Б. из истраге, првостепени суд повриједио право на одбрану оптужених, те да је тиме почнио битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС, те повреду члана 6. став 3. тачка д) ЕКЈП, према којој свако оптужен за кривично дјело има право „да испитује или да испита свједока оптужбе и да захтијева да се обезбиједи присуство и испитивање свједока одбране, као и свједока оптужбе“. Наиме, супротно жалбеним наводима одбране, оптуженима је дата могућност да испитају свједока оптужбе Г. Б., јер је овај суд на основу увида у аудио-видео записа и транскрипта са претреса пред првостепеним судом одржаном дана 12.11.2014. године, неспорно утврдио да је свједок Г. Б. испитан директно од стране тужиоца, те да је одбрани дата могућност да унакрсно испита овог свједока, а након што му је тужилац предочавао његов исказ који је дао у истрази, па су тако питања свједоку Г. Б. између осталих, постављали и тадашњи бранилац оптуженог С. Р., адвокат Б. Г., затим оптужени Р., бранилац оптуженог О. С., адвокат М. Б.. Дата је могућност и оптуженом С. да унакрсно испита свједока Б., председник првостепеног вијећа му се обратио ријечима: „оптужени С., изволите, питања или приговори“, након чега је овај оптужени изјавио да нема питања и да нема приговора. Према томе, како је оптуженима, а и њиховим браниоцима дата могућност да испитају свједока Г. Б., то су без основа жалбени приговори да је првостепени суд повриједио право на одбрану оптужених и право на правично суђење из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС и из члана 6. став 3. тачка д) ЕКЈП. Због наведеног, првостепени суд није поступио ни супротно одредби члана 331. став 4. ЗКП РС, како то погрешно сматрају жалбе одбране, јер је правилно поступио када је прихватио исказ саслушаног свједока Г. Б. као доказни материјал на новом главном претресу, обзиром да је овај свједок био унакрсно испитан од стране оптуженог Р. и бранилаца оба оптужена, те је оптуженом О. С. дата могућност да овог свједока унакрсно испита, али исти је изјавио да нема питања ни приговора.

Без основа су и жалбени приговори одбране којима се указује да се на главном претресу не може користити као доказ исказ свједока узет од лица док је још трајало својство оптуженог, као што је то било са кориштењем исказа свједока Г. Б. из истраге и његовог исказа датог на претресу дана 12.11.2014. године, а прије правоснажности пресуде првостепеног суда донесене на основу споразума о признању кривице овог оптуженог са тужиоцем. Наиме, са једне стране, ниједна одредба ЗКП РС не забрањује кориштење као доказ исказ неког лица дат у својству свједока, а да је то исто лице у тренутку саслушавања у својству свједока, имало и статус осумњиченог или оптуженог. Са друге стране, одредбом члана 274. став 2. ЗКП РС, прописано је да оптужени може дати исказ током доказног поступка у својству свједока, у властитом предмету, о чему ће га судија, односно, председник вијећа поучити, из чега произилази да у таквој ситуацији оптужени истовремено има и статус оптуженог и статус свједока. Осим тога, и из одредбе члана 154. ЗКП РС, такође произилази да једно лице истовремено може имати и статус оптуженог (па и осумњиченог) и статус свједока, јер овом одредбом је прописано која лица се не смију заклињати (када се саслушавају у својству свједока), па између осталог, прописано је да су то и лица за која постоји основана сумња да су извршила или су учествовала у кривичном дјелу због кога се саслушавају, а управо свједок Г. Б. је у тренутку саслушавања имао својство осумњиченог лица, односно, за истог је постојала основана сумња да је

извршио, односно, да је учествовао у кривичном дјелу због кога се саслушавао. Притом у одлуци Уставног суда БиХ бр. АП-661/04, на коју се у својој жалби позива бранилац оптуженог Р., није наведено да се на исказима саоптуженика, у односу на којих је донесена пресуда на основу споразума истог са тужиоцем, не може заснивати судска одлука, као то погрешно истиче ова жалба, већ из наведене одлуке Уставног суда БиХ само произилази да се на таквим исказима не може у највећој мјери, као једином непосредном доказу, заснивати осуђујућа пресуда, а да суд не даје логично и увјерљиво образложење за оцјену како тог, тако и других проведених доказа, већ да се та оцјена доима произвољно, што у конкретном предмету није случај, о чему ће касније бити ријеч.

Неосновани су и жалбени приговори одбране којима се указује да је саслушање свједока М. М., Д. К. и Д. И. незаконито. Наиме, са једне стране, нити једном одредбом ЗКП РС није прописана забрана саслушања у својству свједока тужиоца или овлаштена службена лица, који су поступали у истом том предмету као службена лица, а са друге стране, наведени свједоци нису у својим изјавама исказивали чињенице које је свједок Г. Б. износио у свом исказу, већ су само износили чињенице у погледу начина позивања и начина саслушавања овог свједока. Што се тиче приговора из жалби оптужених у овом дијелу, а у вези са њиховом тврдњом да се ради о понављању поступка у корист осуђеног, у смислу одредбе члана 343. ЗКП РС, овај суд је већ дао одговор на страни 6. пасус 3. и 4. и на страни 7. пасус 1., 2. и 3., због чега се у конкретном случају не ради о понављању поступка и да се не примјењују одредбе члана 343. ЗКП РС, па с тим у вези, због чега није повријеђен принцип „*reformatio in peius*“ из члана 321. ЗКП РС, па се жалиоци упућују на напријед наведене разлоге.

Без основа су и жалбени приговори одбране да је пресуда Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 015444 15 Кпс-п од 16.03.201. године, као и остале правоснажне пресуде првостепеног суда, које су проведене као докази на претресу, незаконити докази и да су као такви морали бити изузету из списе овог предмета. Наиме, са једне стране, те пресуде су правоснажне, па као такве нису, нити могу бити незаконите. Са друге стране, Уставни суд БиХ својом одлуком број АП-2127/16 од 22.03.2018. године није утврдио да је напријед наведена прва пресуда незаконита, већ је само навео да се та пресуда која је донијета на основу споразума о признању кривице може прочитати у доказном поступку, у поступку против другог оптуженог, али да та пресуда може бити доказ о чињеницама и околностима које се односе на кривично дјело и кривицу лица осуђеног том пресудом, а никако као једини доказ и утврђена чињеница у поступку који је у току против других оптужених лица.

Исто тако, није повријеђено право на одбрану, нити је учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 2. ЗКП РС, на коју указује жалба оптуженог О. С. и његовог браниоца, а која је према тврдњама ових жалби учињена у првостепеном поступку, на начин што овом оптуженом приликом његовог испитивања у истрази у својству осумњиченог, није омогућено да се изјасни о свим чињеницама и доказима који га терете, па су му први пут у оптужници стављене на терет тачке 1.3, 1.4 и 1.5 оптужнице, због чега жалба оптуженог С. сматра да је овакво поступање супротно члану 6., 143. став 2. тачка в) и 233. став 3. ЗКП РС и да то предствља битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС, као и повреду права на одбрану и образложену пресуду, те жалба његовог браниоца сматра да у истрази није омогућено да се овај оптужени испита и да изнесе доказе у своју корист. У вези наведеног, овај суд наглашава да сама чињеница да оптужени приликом

његовог испитивања у својству осумњиченог, није обавјештен о свим чињеницама и доказима које га терете, никако не значи да је повријеђено његово право на одбрану, како то ове жалбе погрешно тврде, јер одредбом члана 6. став 2. ЗКП РС, за разлику од одредбе става 1. истог члана, не помиње прво испитивање осумњиченог, па обавјештења наведена у ставу 2., која се морају дати осумњиченом, односно оптуженом, се требају посматрати у контексту читавог првостепеног поступка, до доношења пресуде. У конкретном случају, како је неспорно да је оптужени о свим чињеницама и доказима које га терете упознат како подизањем оптужнице, тако и током главног претреса, извођењем свих доказа, те како му је од стране првостепеног суда омогућено да се изјасни о свим тим чињеницама и доказима, то по мишљењу овог суда, нема повреде одредаба члана 311. став 2. ЗКП РС, нити је повријеђено право на одбрану овог оптуженог, нити је почињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС.

Надаље, неосновани су и приговори из жалби оптужених, браниоца оптуженог С. Р. и мајке оптуженог О. С. којима се истиче да отварање и преглед привремено одузетих предмета (мобилних телефона, СИМ картица, меморијских картица, компјутерских система и др.) није извршено у складу са одредбом члана 135. ЗКП РС, тврдњом да то отварање није вршио тужилац, већ овлаштена службена лица, због чега је по ставу ових жалби, та радња незаконита. Наиме, одредбом члана 135. ЗКП РС прописано је отварање и преглед привремено одузетих предмета, док је одредбом члана 115. став 2. ЗКП РС прописан посебан начин поступања у случају претресања компјутерских система, уређаја за похрањивање компјутерских и електронских података, као и мобилних телефонских апарата. Како се у конкретном случају ради о привременом одузимању мобилних телефона, СИМ картица, меморијских картица и др., који су детаљно побројани и описани (са навођењем и серијских бројева) у записницима о претресању и у потврдама о привременом одузимању предмета (који су након одузимања били у депозиту Окружног суда у Бањој Луци), оптужба је извршила радњу претресања, у смислу одредбе члана 115. став 2. ЗКП РС, која је предузета на основу законитих наредби судије за претходни поступак Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 012872 13 Кпп 9-п од 29.11.2013. године и број 11 0 К 012872 13 Кпп 10-п од 11.12.2013. године, које су донесене на приједлог специјалног тужиоца. Поступање специјалног тужиоца након доношења ових наредби од стране судије за претходни поступак је у цијелости у складу са тим наредбама. Имајући у виду наведено, овај суд оцјењује да је Специјално тужилаштво поступило у потпуности у складу са цитираним наредбама судије за претходни поступак, које су донесене у складу са одредбама члана 115. став 2. и 3. и члана 121. став 1. ЗКП РС, због чега су неосновани приговори ових жалби којима се оспорава законитост наведене радње доказивања.

Без основа су и приговори жалби одбране, којима се указује на незаконитости доказа-материјала добијен предузимањем посебних истражних радњи по наредби Суда Босне и Херцеговине. Наиме, материјал добијен провођењем посебних истражних радњи може се користити као доказ, не само против лица Г. Б., према којем су биле одређене посебне истражне радње, већ и против других лица, осим у ситуацији ако се те информације и подаци не односе на кривична дјела наведена у члану 235. ЗКП РС, како је то прописано одредбом члана 238. ЗКП РС, а у конкретном случају се не ради о овом изузетку.

Надаље, супротно жалбеним наводима браниоца оптуженог О. С., побијана пресуда није захваћена битнома повредом одредаба кривичног поступка из члана 311.

став 1. тачка ж) ЗКП РС, обзиром да је побијаном пресудом у потпуности ријешен предмет оптужбе. Наиме, након што је тужилац одустао од једне од подтачака тачке 1. оптужнице, која се односи на оштећеног В. Т., првостепени суд није био у обавези да у односу на ту подтачку доноси одбијајућу пресуду, већ је правилно поступио када је само изоставио из чињеничног описа ту подтачку, јер се није радило о посебном кривичном дјелу, већ о једној радњи која је улазила у састав извршења кривичног дјела тада правно квалификованом као кривично дјело организовани криминал из члана 383а. став 3. (у односу на оптуженог Р.), односно, став 2. (у односу на оптуженог С.) Кривичног закона Републике Српске у вези са кривичним дјелом неовлашћена производња и промет опојних дрога из члана 224. став 2. у вези са ставом 1. и у вези са чланом 24. и кривичним дјелом злоупотреба службеног положаја или овлашћења из члана 347. став 4. у вези са ставом 3. истог закона.

Исто тако, супротно жалбеним приговорима одбране, првостепени суд је поступио по упутама овог суда из Рјешења број 11 0 К 012872 20 Кж 16 од 02.07.2020. године, због чега су без основа жалбени приговори о повреди права на одбрану и о повреди члана 331. став 4. ЗКП РС.

Без основа су и жалбени приговори одбране којима се указује на повреду одредбе члана 254. ЗКП РС, а с тим у вези и на повреду из члана 311. став 2. ЗКП РС. Наиме, са једне стране, одбрана на поновљеном суђењу није изнијела изричит приједлог за издвајање из доказаног материјала доказ-записник о саслушању свједока Г. Б. из истраге, већ су се браниоци оптужених позивали на приговоре које су изнијели у ранијем поступку. Са друге стране и првостепени суд на поновљеном суђењу на главном претресу није се изричито одредио о том ранијем приговору одбране. Међутим, у ранијем поступку, првостепени суд није прихватио приједлог одбране за издвајање из доказаног материјала наведеног записника о саслушању свједока Б., јер је исти уврштен као доказ, како на ранијем, тако и на претресу током овог поновљеног поступка, па с тим у вези, оптужени и њихови браниоци су изнијели завршне ријечи којима су, између осталог, оспоравали законитост тог, али и осталих доказа оптужбе, из чега произилази да недоношењем изричите одлуке председника првостепеног вијећа о одбијању тог приједлога одбране, на главном претресу, није утицало нити је могло утицати на законито и правилно доношење пресуде.

По становишту овог суда правно је неодржив став исказан жалбама одбране, по којем свака повреда процесне норме на штету оптуженог има значење да је повријеђено његово право на одбрану загарантовано међународним актима, Уставом РС, Уставом БиХ и ЗКП РС, а што за последицу има укидање пресуде.

Наиме, право на одбрану садржано у принципу „једнакост оружја“ који манифестује једнак процесни положај странака током суђења, обухвата читав спектар процесних права, која оптуженом обезбјеђују једнаке процесне могућности током поступка у припреми и представљању случаја који је предмет оптужбе. То право на одбрану првенствено обухвата, али се не ограничава на сљедећа права: право на довољно времена и одговарајуће могућности за припремање одбране, право да позива и испитује свједоке, право на ангажовање вјештака, право присуствовања суђењу, право приступа документацији и другим доказима који му могу помоћи у припреми одбране, право на браниоца, те право на присуствовање расправи у жалбеном поступку на којој је присутан тужилац. Повреда ових права, али и других права оптуженог која су у функцији осигурања једнаког процесног положаја странака током суђења,

представља посебан облик битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС, која има за посљедицу укидање пресуде донесене уз ове повреде поступка. Због посебног значаја ових права с аспекта права на правично суђење, гарантованог чланом 6. ЕКЉП. Међутим, под ову повреду одредаба кривичног поступка се не могу подвести оне повреде поступка које су издвојене у посебне, друге облике битних повреда одредаба кривичног поступка предвиђене одредбама члана 311. став 1. ЗКП РС (које су такође апсолутног карактера и имају за посљедицу укидање пресуде или пак преиначење пресуде у случају повреда из тачака ђ), е), и) и ј) када то стање ствари омогућава), нити све повреде одредаба кривичног поступка из става 2. члана 311. ЗКП РС учињене током главног претреса или приликом доношења пресуде, него само у случају када су те повреде биле од утицаја или могле бити од утицаја на законито и правилно доношење пресуде.

Исто тако, супротно наводима из жалби одбране, овај суд налази да изрека побијане пресуде није неразумљива, нити противријечна сама себи, нити њеним разлозима и образложење пресуде садржи разлоге у погледу свих одлучних чињеница са аспекта постојања кривичних дјела и кривице оптужених и чињеница одлучних за правилну примјену Кривичног закона, ради чега су неприхватљиви приговори жалби засновани на тврдњи да је првостепена пресуда захваћена битном повредом одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС. Сасвим је друго питање то што жалбе оспоравају валидност датих разлога у образложењу за утврђене одлучне чињенице, међутим приговор таквог карактера у суштини спада у жалбени основ погрешно утврђеног чињеничног стања, јер се таквим приговором кроз замјерку образложењу пресуде за чињеничне закључке, оспорава правилност тих чињеничних утврђења.

Обзиром да се према наводима из жалби оптужених и њихових бранилаца, битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 2. ЗКП РС, у неким сегментима, везују за битне повреде одредаба кривичног поступка из става 1. члана 311. ЗКП РС и то првенствено за повреду права на одбрану из тачке г) овог члана, то је овај суд кроз образложење о неоснованости тих жалбених приговора, образложио из којих разлога нису прихваћени као основани ни приговори о почињеним повредама из члана 311. став 2. ЗКП РС у оним облицима који се жалбама прецизирају.

Чињенична утврђења побијане пресуде, супротно приговорима изнесеним у жалбама оптужених и њихових бранилаца, те мајке оптуженог С., су по оцјени овог суда потпуна и правилна. Она су заснована на многобројним доказима изведеним на главном претресу пред првостепеним судом, који су изнесени у образложењу побијане пресуде и оцјењени на начин који прописује одредба члана 295. став 2. ЗКП РС. Таквим приступом оцјени изведених доказа, изведен је и коначан, а по оцјени овог суда правилан закључак да је оптужени Р. починио кривично дјело извршење кривичног дјела у саставу криминалног удружења из члана 366. став 3. КЗ РС у вези са кривичним дјелом неовлаштена производња и промет опојних дрога из члана 207. став 3. у вези са ставом 1. и 2. у вези са чланом 38. и кривичним дјелом злоупотреба службеног положаја или овлашћења из члана 315. став 2. у вези са ставом 1. КЗ РС, кривичног дјела изнуђивање исказа из члана 328. став 1. истог закона, два кривична дјела фалсификовање или уништавање службене исправе из члана 349. став 1. истог закона, а оптужени С. О. кривично дјело извршење кривичног дјела у саставу криминалног удружења из члана 366. став 2. КЗ РС у вези са кривичним дјелом неовлаштена производња и промет опојних дрога из члана 207. став 3. у вези са ставом

1. и 2. у вези са чланом 38. и кривичним дјелом злоупотреба службеног положаја или овлашћења из члана 315. став 2. у вези са ставом 1. КЗ РС. Приговори жалби којима се та утврђења доводе у сумњу, разлозима који се износе у жалбама, нису основани.

Прије свега, првостепени суд је на страни од 134. до 147. образложења побијане пресуде, дао ваљане разлоге, које у цијелости прихвата и овај суд, за постојање организоване криминалне групе, чији организатор је био оптужени С. Р., оптужени О. С., као припадник организоване криминалне групе, те осуђени М. К. и С. Ђ., такође припадници организоване криминалне групе (у даљем тексту: криминална група), да су оптужени искористили своја полицијска овлашћења и проналазили и принуђавали друге препродавце да продају дрогу за криминалну групу, а у том циљу оптужени Р. је ангажовао Г. Б., као припадника криминалне групе, тако што су препродавце уцењивали, застрашивали и физички злостављали, док су неке подстрекавали да продају опојну дрогу за криминалну групу, користећи опрему и инфраструктуру МУП-а, при томе ангажујући и друге полицијске службенике. Оптужени Р. и С. су заједно са осуђенима М. К., С. Ђ. и Г. Б., неовлаштено набављали у циљу даље продаје опојне дроге хероин и марихуану, коју су дрогу држали, преносили, посредовали у продаји и тако поступали супротно одредбама члана 19. Закона о спречавању и сузбијању злоупотребе опојних дрога, а све ради прибављања имовинске користи припадницима криминалне групе. Поменути припадници криминалне групе, којима је руководио оптужени Р. су имали јасан план активности у вршењу предметних кривичних дјела. Та криминална група је имала висок степен повезаности, дисциплине и подјеле рада, а такав чврст криминални облик дјеловања управо је омогућавала њихова позиција, тј. стално запослење као полицијских службеника и опрема МУП-а РС, а што је утврђено на основу рјешења МУП-а РС о њиховом распореду на послове и задатке полицијских службеника, а у спорном периоду су имали својство службених лица.

Да је криминалном групом руководио оптужени Р., једним дијелом произилази из исказа свједока С. Ђ., обзиром да је исти исказао да је и он био један од припадника ове криминалне групе и да је ову криминалну групу организовао и руководио оптужени Р., који је одржавао и састанке на одређеним мјестима, да је лично оптужени Р. ангажовао Б., да као припадник криминалне групе продаје опојну дрогу хероин, од њега је узимао новац од продате дроге и дијелио осталим припадницима криминалне групе, а од осталих припадника оптужени Р. захтијевао је да пружају заштиту Б., како би он могао несметано да продаје опојну дрогу хероин корисницима на подручју Б. Л.. Осим тога, из исказа свједока Ђ. произилази да су се на иницијативу оптуженог Р. њих четворица (оптужени С., те осуђени К. и Ђ.) састали на паркинг простору ... гробља, гдје се говорило о плану ове криминалне групе, па је на приједлог оптуженог Р. договорено на том састанку да Б. продаје већу количину опојне дроге (хероин) у граду Б. Л. да Б. пружају заштиту остали припадници ове криминалне групе, те је на том првом састанку договорен и дио плана као комбинацију са К. и Ч., па су тако могли да остваре приходе са двије стране (од Б. и ове двојице), да је Р. одређивао када и гдје ће се састајати, да је само Р. имао контакт са Б., а да им је исти то образложио чињеницом да Б. није хтио пристати на сарадњу, тј. на продају опојне дроге хероин и давање новца уколико се виђа са свима, јер је ту онда пуно људи, пуно се прича, тако да је желио комуникацију само са Р.. На том првом састанку било је говора и о томе како ће се набављати опојна дрога хероин за Г. Б., па да им је тада Р. и рекао да Б. нема пара да набави прву туру хероина и да је потребно да они скупе 3.000,00 КМ, уколико желе да започну са продајом хероина, али да он (С. Ђ.) у том тренутку није имао пара, па да су се договорили да учествује Р., С. и К. са по 1.000,00 КМ, а да он у првих пар наврата

неће добивати никакав новац од продаје хероина док се то на неки начин не изједначи. Ова тврдња свједока Ђ., а везано за план криминалне групе, који се односи на набавку и продају опојних дрога хероина и марихуане, у потпуности је потврђена исказима свједока Г. Б., припадника ове организоване криминалне групе, чија је улога и била да неовлашћено набавља и продаје опојну дрогу хероин, као и исказима В. К. и Д. Ч., који су имали задатак да продају опојну дрогу марихуана, а у циљу стицања имовинске користи припадницима криминалне групе.

Тако из исказа свједока Г. Б. из истраге, произилази да је њега лично ангажовао оптужени Р. и да је њему предавао новац од проданог хероина, а управо Б. је у међувремену, као припадник ове криминалне групе, правоснажном пресудом Окружног суда у Бања Луци број 11 0 К 015444 15 Кпс од 16.03.2015. године осуђен због кривичног дјела организовани криминал из члана 383а. став 2. КЗРС у вези са кривичним дјелом неовлаштене производње и промета опојних дрога из члана 224. став 2. КЗ РС.

Тачно је да је постојање криминалне групе, првостепени суд, прије свега, утврдио на основу исказа свједока оптужбе С. Ђ. и Г. Б., који су са тужиоцем закључили споразуме о признању кривице, међутим, наводи ових свједока у овом дијелу, потврђени су исказом свједока А. Н., чији је пак исказ у овом дијелу, потврђен исказима свједока П. С., С. Б. и оптуженог Г. М.. Тако из исказа свједока Н. произилази да му је С. Ђ. нудио да настави слободно са продајом опојне дроге хероин, под условом да ради са њим и са још тројицом инспектора, односно да продаје хероин за њих и да им даје новац, те да ће уживати њихову заштиту, да је касније од Ђ. сазнао да се ради о оптуженима Р. и С., а накнадно му је Ђ. рекао и за К., али да је тада свједок Н. већ знао да је трећи инспектор К., да му је Ђ. рекао да је њихово одјељење подјељено у четири групе и да је у свакој групи распоређен по један од њих, па је такав распоред рада и омогућавао да му њих четворица пружају потпуну заштиту. Из исказа свједока С. Б. и Г. М. произилази да је све напријед наведене чињенице свједок Н. изнио овој двојници, приликом њиховог заједничког сусрета код бензиске пумпе ... петрол у насељу ... у Б. Л.. Такође, исказ свједока Н. у овом дијелу потврђен је и исказом свједока П. С.. Стога, неосновани су приговори из жалби оптужених и њихових бранилаца, као и из жалбе мајке оптуженог С., којима се оспорава постојање криминалне групе, те припадност ових оптужених истом. С обзиром на наведено, нема мјеста за приговоре ових жалби, којима се доводи у питање постојање криминалне групе, тврдњом о лошим међусобним односима појединих оптужених са С. Ђ. у критичном периоду. Због наведеног, овај суд утврђује да се побијана пресуда у претежном дијелу не заснива на исказима свједока С. Ђ. и Г. Б. који су са тужиоцем закључили споразуме о признању кривице, јер се ради не о једном, већ о два непосредна доказа, а првостепени суд је дао логично и увјерљиво образложење за оцјену како тих, тако и других проведених доказа, које образложење у цијелости прихвата и овај суд.

Надаље, супротно наводима из жалби одбране, којима се оспорава утврђење првостепеног суда у вези на период дјеловања криминалне групе, овај суд наглашава да управо из исказа свједока Б. из истраге, произилази да је злочиначко удружење почело дјеловати почетком 2011. године. Наиме, овај свједок је у свом исказу из истраге исказао да је договор са Р. постигао негдје почетком 2011. године, односно, прва половина 2011. године, када је кренула прва пошиљка, односно, прва продаја опојне дроге хероин, а да је непосредне контакте са Р. имао и прије тога. Притом, тврдња оптуженог Р. да је непосредне контакте са Б. у циљу његовог ангажовања као

информанта, остварио тек након 12.12.2011. године (када му је С. Г. донио акт Окружног тужилаштва у Бањој Луци о обустави истраге против Б.), је у супротности не само са исказом свједока Б. из истраге, већ и са његовим исказом са главног претреса пред првостепеним судом, обзиром да је у том свом исказу овај свједок потврдио своје непосредне контакте са Р., много прије 12.12.2011. године. Наиме, Б. је на главном претресу исказао да је једне прилике лишен слободе због промета опојне дроге, када је у стану његове мајке, у Улици.... бр..., пронађено око 150 грама опојне дроге хероин (из доказа одбране оптуженог Р. произилази да је то било 09.02.2010. године), за шта, према наводима овог свједока, никад није процесуиран, нити је позван у тужилаштво или суд, а да је у станици полиције само потписао потврду о одузимању ове количине опојне дроге. Након тог догађаја, свједока су два пута инспектори за наркотику заустављали и претресали и то на надвожњаку у Т. и у Н. В. код локала ..., приликом чега код истог није ништа пронађено. Што се тиче претреса код локала ... у Н. В., свједок је исказао да су га том приликом претресали инспектори Р., С. и још двојица инспектора, те да је тада био са С. П., који је хероински овисник и када нису ништа нашли, инспектор Р. му је рекао да сутрадан дође код њега у просторије ЦЈБ Б. Л., што је свједок и урадио. Том приликом Р. је од њега тражио да му да неке информације о Р. С., у смислу да ли продаје дрогу, гдје се налази, с ким има контакте, те је тражио од свједока да се укључи у то, да проба од Р. да купи опојну дрогу, а заузврат би Р. њему помогао да за оних пронађених 150 грама хероина, добије условну осуду, али свједок није пристао на то, а након 15-так дана Р. је поново ступио у контакт са свједоком, када су се срели испред стана свједокове мајке. Осим тога, изнесени наводи оптуженог Р. су у супротности и са исказом свједока С. Г., који је исказао да му је Р. саопштио да има могућност да оствари сарадњу са Б., на око мјесец дана прије него што је пристигао акт Окружног тужилаштва о обустави истраге против Б..

Исто тако, насупрот жалбеним приговорима одбране, побијана пресуда је посебно и детаљно анализирао садржај исказа свједока П. С., Д. С., Д. С.1 и А. Н., све те исказе правилно оцјенила и правилно закључила да су оптужени неким од наведених лица пријетили, а неке физички злостављали и лишавали слободе и то из разлога што су ова лица одбила да сарађују са њима. У вези са овим утврђењем побијане пресуде, неосновано се овим жалбама оспорава да исто не произилази из исказа ових свједока, јер се из исказа свједока С.1 утврђује да му је оптужени Р. нудио да ради за њих, односно да продаје опојну дрогу, говорећи му да га нико не може дирати јер он стоји иза њега и да би му морао достављати податке о лицима која купују дрогу од њега, а такође му је једне прилике и Г. Б. нудио да продаје опојну дрога, говорећи му да не може „пасти“ јер иза њега (Б.) стоји Р., који га је послао да са њим разговара, па када је С.1 одбио, Б. га је лажно пријавио да га је отео и након тога свједок је приведен и саслушаван у полицији, те су против њега поднијели пријаву за кривична дјела лаке тјелесне повреде и оштећење туђе ствари. И из исказа свједока А. Н., такође неспорно произилази да га је С. Ђ. у дужем временском периоду подстрекавао да за њих продаје опојну дрогу, да их није одмах одбио, већ их је задржао, те из исказа свједока С. и П. С. произилази да су оптужени и њих физички злостављали, јер су одбијали сарадњу са њима.

Надаље, из исказа свједока Б. произилази да га је оптужени Р. увјеравао да он све држи под контролом и да он ништа не треба да се брине и да се то показивало као тачно, јер му је оптужени Р. заиста омогућио и обезбједио заштиту да несметано продаје хероин на подручју града Б. Л., без страха да ће бити претресан и лишаван слободе, јер га за све то вријеме, од прве половине 2011. године па до самог хапшења

оптужених, нико од инспектора са одјељења за дроге није дирао. Ову тврдњу свједока Б. да је слободно могао продавати хероин потврдили су и свједоци који су у спорном периоду од њега несметано куповали хероин. Свједок В. П. је изјавио да је прије него што је почео куповати опојну дрогу од Г. Б. више пута хапшен, а да након што је дрогу почео куповати од Б. више није претресан до 2012. године, када је узео већу количину хероина од 5 грама и да је Б. хероин продавао, поприлично опуштено, практично јавно, да се уопште није скривао приликом продаје “хероина“ у М. гдје је углавном и вршио продају. Да је заиста Б. као припадник организоване криминалне групе и имао ову заштиту од стране оптужених да несметано продаје хероин за њих, произилази и из исказа свједока М. Д. на претресу, који је исказао да је он једном или два пута пренио информације оптуженом Р. да се Г. Б. бави продајом хероина, али да је Р. само рекао да њега СИПА испитује, а овај свједок је изјавио и да је он лично на Х. заједно са једним лицем по имену Д. купио једну кесицу хероина од Б., када су их том приликом претресли инспектори и тада је Д. показао на Г. Б., који је у том тренутку сједао у металик сивом мерцедесу, на шта су му инспектори рекли да од тога нема ништа и да их то не интересује. Из исказа свједока В. П. такође произилази да је оптужени Р. тражио од њега информације о хероинским овисницима, те да је он увијек ишао на Г. Б., јер је знао да њега нико неће дирати, а да је увијек давао и информације о лицима која су куповала опојну дрогу од Б., јер је знао да инспектори неће хапсити лица која купују опојну дрогу од Б., а из разлога, што је знао да је Б. главни дилер опојне дроге хероин у Б. Л. и да је исти радио за инспекторе. И из исказа свједока М. Ђ. такође произилази да је оптужени Р. пружао заштиту Г. Б., обзиром да је исказао да је једне прилике покушао предузети одређене истражне радње према Г. Б. али да је путем телефона оптужени Р. позвао колегу А. Ц. и рекао му да се одустане од предузимања даљих радњи, јер наводно Одјељење за... спроводи акцију и да ће они то покварити, након чега су они и одустали од даљих радњи према Г. Б..

Такође, из исказа свједока Б. произилази да му је једном приликом Р. рекао да ће га завести као свог информанта, иако њему лично нису били познати разлози због којих је то Р. учинио, јер да му он никад није давао информације о другим дилерима, изузев неких мањих информација које је дао из својих личних разлога, јер је хтио да се освети неким лицима са којима је имао нерашчишћене односе. Ова тврдња свједока Б. потврђена је исказом свједока Ђ., који је тврдио да је и то био дио плана криминалне групе, да лица која за њих продају опојну дрогу заводе као своје информанте, како би код шефова правдали те контакте са њима и како би то све изгледало као законито њихово поступање у вези са контактима са информантима.

Надаље, насупрот жалбеним приговорима одбране, побијана пресуда је такође основано прихватила вјеродостојним исказ свједока Г. Б. из истраге у вези са радњама из тачке 1.1. изреке, тај исказ довела у везу са исказима свједока В. П., Б. Ш., Д. М., С. Г., М. К., М. М., П. Д., као и са исказима свједока С. Ч., М. Г. и П. Т., који су у цијелости потврдили наводе свједока Г. Б. да су у инкриминисаном периоду куповали опојну дрогу хероин од Г. Б., при чему су детаљно описивали начин комуникације, управо онако како је свједок Б. навео у свом исказу из истраге, као и мјеста купопродаје и количину опојне дроге хероин коју су куповали од Б., које чињенице су потврђене и цитираном правоснажном пресудом Посебног одјељења Окружног суда у Бањој Луци. Свједок Б. је тако у својој изјави истакао, да је он у том периоду био једини дилер у граду, тако да је некада цијена достигала и до 100,00 КМ за 1 грам, а да је набавна цијена за 1 килограм хероина била око 14.000,00 Еура, с тим што се тај хероин мијешао са парацетамолом или неком другом супстанцом и тако се добијала

већа количина, да је паковања од 3 грама продавао за износ од 150,00 до 200,00 КМ, али да је цијена варирала, те да је он оптуженом Р. у почетку давао око 500,00 до 600,000 КМ на седмичном нивоу, а касније и више зависно од цијене хероина, тако да се то повећавало на седмичном нивоу у једном периоду и на 1.200,00 до 1.300,00 КМ и да је то износило мјесечно и до 5.000,00 КМ.

Узимајући у обзир временски период у којем је свједок Б. продавао хероин, цијена по којој је набављао опојну дрогу хероин, цијена по којој је продавао хероин купцима, износ новца који је предавао оптуженом Р. на седмичном нивоу од проданих 100 грама хероина, односно мјесечном нивоу, првостепени суд је те чињенице правилно довео у везу са правоснажном пресудом у односу на Б., као припадника ове организоване криминалне групе, те правилно извео закључак да је Г. Б. у том временском периоду продао око 8 килограма опојне дроге хероин и да је од тога проданог хероина оптуженом Р. предао најмање 100.000 КМ, а који новац је Р. дијелио са С., К. и Ђ..

Надаље, дио исказа свједока Б. да је оптуженом Р. предавао један дио новца зарађен продајом опојне дроге, потврђен је исказом свједока С. Ђ., који је пак потврђен исказом свједока А. Н. и М. Ђ., док утврђење побијане пресуде да су оптужени Р. и С., те осуђени К. и С. Ђ., искориштавајући своја полицијска овлаштења, пружали заштиту свједоку Б. да несметано продаје опојну дрогу хероин на територији града Б. Л., произилази из исказа свједока С. Ђ. и Б. из истраге, те из исказа свједока М. М., Б. Ш., В. П., Н. Б., као и из исказа свједока А. Н. и М. Ђ.. Осим тога, првостепени суд је за свој закључак да је у инкриминисаном периоду из тачке 1.1. изреке, Г. Б. продао око 8 килограма опојне дроге хероин и да је оптуженом Р. предао новац који прелази износ од 50.000,00 КМ, дао детаљно и ваљано образложење на страни 146. побијане пресуде, које у цијелости прихвата и овај суд.

Неосновани су и приговори из жалби одбране, којима се оспорава исказ свједока Г. Б. у дијелу у којем је изјавио да му је Р. рекао да ће пружати заштиту њему и лицима којима је он продавао опојну дрогу, тврдњом да су они процесуирали сва та лица којима је Б. продавао опојну дрогу. Наиме, свједок В. П. је исказао да је куповао опојну дрогу хероин од Б. у периоду од 2010. до априла 2012. године, када је ухапшен јер је од Б. купио већу количину хероина и то 20 грама, а поједина лица су га прије тога упозоравала да уколико од Б. купи већу количину од 5 грама хероина, да ће га овај пријавити, што се и десило, када је лицима из П. продао 20 грама хероина, коју је претходно купио од Б.. Исказ овог свједока дјелимично је потврђен исказима свједока С. Ч., М. Г. и П. Т., те исказом свједока Б., који је у свом исказу у истрази изјавио да је о хапшењу ових лица разговарао са Р. и да му је исти рекао да су хапшење лица извршили како би их „склонили са цесте, односно смакнули са посла“. Из исказа свједока П. Д. и М. Д., произилази да свједок Д. није лишен слободе када је куповао хероин од Б., већ једне прилике, када је извршио размјену опојне дроге марихуане са хероином са свједоком М. Д.. Из исказа свједока Н. Б. произилази да је исти у периоду када је куповао хероин од Б., само једном лишен слободе и то када је дрогу купио од лица по имену Д.. Из исказа свједока Д. М. такође произилази да је у периоду када је куповао хероин од Б., лишен слободе од стране оптужених Р. и С. када је договорио продају марихуане особи М. П., док из исказа свједока Б. Ш. произилази да је у периоду када је куповао хероин од Б., само једном лишен слободе али да тада дрогу није купио лично од Б., већ преко посредника. Анализирајући исказе наведених свједока појединачно и у вези са материјалним доказима одбране које се односе на

процесуирање ових свједока, изводи се закључак да су ти свједоци у инкриминисаном периоду скоро свакодневно куповали хероин од Г. Б., а да су при том, неки од њих процесуирани у случајевима када нису дрогу купили лично од Б., већ од других лица.

Надаље, побијана пресуда је посебно анализирана и исказ свједока С. Ђ. и у вези са радњама из тачке 1.2. изреке пресуде, тај исказ довела у везу са исказима свједока Д. Ч., В. К., Д. К., С. С. и Ј. Ј., као и са материјалним доказима оптужбе који се односе на ову тачку и на основу истих, правилно закључила да су доказане радње оптужених Р. и С., описане у овој тачки и о томе дала ваљане разлоге на страни 151., 152., 153., 154., 155., 156., 157. и 158., које у цијелости прихвата и овај суд, па се жалиоци упућују на те разлоге. При том, супротно наводима из жалби одбране, утврђење првостепеног суда у дијелу који се односи на 200 грама марихуане одузете приликом претреса куће власништво М. С., се не може довести у сумњу доказима одбране (пресуда Суда Босне и Херцеговине број С1 2 К 007349 11 Ко од 13.10.2011. године, оптужница Тужилаштва БиХ број Т20 0 КТ 0001006 11 од 16.09.2011. године, споразуми о признању кривице и записници о саслушању лица М. Б. у вези са наведеном пресудом Суда БиХ, нити исказима свједока Р. С.). Ово стога што закључак првостепеног суда у односу на ове чињенице, произилази како из исказа свједока С. Ђ., који је потврђен исказима свједока Д. Ч. и В. К., тако и из исказа свједока С. С., који је навео да се он налазио у притвору, да је претрес породичне куће власништво његовог оца вршен након око мјесец дана од његовог притварања, да је сазнао да су том приликом радници полиције пронашли опојну дрогу марихуана т.з. „сканк“, да је обавјештен да је пронађено 1600 грама опојне дроге, да га је то изненадило, да је себи постављао питање шта је са остатком, обзиром да је знао да је била много већа количина и то око 3,5 до 4 килограма, па да је чак и калирала, по његовој процјени изгубила би око 380 грама, али да није хтио даље ништа питати.

Неосновани су и приговори из жалби одбране којима се оспорава вријеме почетка и прекида сарадње С. Ђ. са Д. Ч. и В. К., тврдњом да су свједоци Ч. и К. изјавили да су сарадњу са Ђ. и К. прекинули када су лишени слободе, због чега жалбе у цијелости оспоравају правилност закључка првостепеног суда да су оптужени 21.09.2011. године прије предаје у депозит Окружног суда у Бањој Луци, извадили из врећа око 3500 грама осушене опојне дроге марихуана, која је привремено одузета приликом претреса куће, помоћних објеката, окућнице и земљишта Ј. М.. Наиме, свједок Ђ. је у свом исказу навео да су најприје он и осуђени К. имали сарадњу са Ч. и К., а да је знао да су Р. и С. имали сарадњу са Б., након чега је Р. иницирао састанак њих четворице (Р., С., К. и Ђ.), на којем су детаљно договорили план, тако што је Р. предложио да Б. почне да продаје опојну дрогу хероин у већим количинама, да му они пружају заштиту. Такође је свједок Ђ. навео да је крај њихове сарадње са Ч. и К. био негдје крајем 2011. године. Свједок Ч. је навео да је са Ђ. и оптуженим К. прекинуо сарадњу када је лишен слободе, али да мисли да је К. наставио сарадњу са њима, што је у свом исказу потврдио свједок В. К., тако што је исказао да је тек средином мјесеца новембра прекинуо сарадњу са њима. Наводе свједока Ђ. и В. К. да је прекид сарадње био у новембру 2011. године, своју потврду налазе и у исказу свједока Д. К.. Наиме, овај свједок је био категоричан да је дана 15.11.2011. године његов син - свједок В. К. дошао у село код свједока, гдје је исти пекао печеницу за њихову крсну славу Ђурђице, да је В. био сав потиштен, шарен, изгребан и натечен, а кад га је питао шта се дешава, В. му је рекао да су га С. Ђ. и М. К. одвели у В. гдје су га, дан-два прије тог 15.11.2011. године, тукли и малтретирали јер им дугује неке паре, с обзиром да је продавао „траву“ за њих. Притом, чињеница да је свједок В. К. који је након хапшења и престанка

сарадње свједока Ч. са оптуженима, наставио ту сарадњу и да је послије тога од оптужених добио још неку мању количину опојне дроге марихуана, не доводи у сумњу правилност закључка првостепеног суда у вези са тачком 1.2. изреке побијане пресуде.

Такође су неосновани и приговори из жалби оптужених и њихових бранилаца, којима се оспорава новчани износ од 10.000,00 КМ, који су према утврђењу побијане пресуде, свједоци Ч. и К. предали у инкриминисаном периоду оптуженом К. и С. Ђ.. Наиме, по оцјени овог суда, правилан је закључак првостепеног суда да су свједоци Ч. и К. у инкриминисаном периоду из тачке 1.2. изреке пресуде, осуђенима К. и Ђ. предали тачно неутврђен износ новца, који очигледно прелази износ од 10.000,00 КМ, што неспорно произилази из исказа свједока К. и Ч., који су потврђени исказом свједока Ђ.. Осим тога, свједок В. К. је у свом исказу веома детаљно описивао начин и мјеста, као и висину новчаних износа која је он лично или заједно са Ч., у више наврата, предавао К. и Ђ., посебно наглашавајући да су опојну дрогу марихуану тзв. „сканк“ продавали по много већим цијенама, јер је била одличног квалитета. У вези са жалбеним приговорима оптужених и њихових бранилаца, којима се оспорава количина опојне дроге марихуана од око 3500 грама из претреса Ј. М., овај суд наглашава да је побијана пресуда на страни 158. дала ваљане разлоге, које у цијелости прихвата и овај суд, па се жалиоци упућују на те разлоге.

Без основа су и приговори жалби одбране којима се оспорава утврђење побијане пресуде у односу на тачке 1.3., 1.4. и 1.5. изреке. Наиме, побијана пресуда је посебно анализирао исказ свједока М. Д., тај исказ довела у везу са исказима свједока С. Ђ., С. Љ. и П. Д., те је затим посебно анализирао и исказе свједока Д. П. и З. Б., те је на основу истих, правилно закључила да су доказане радње оптужених Р. и С., описане у овим тачкама и о томе на страни 160., 161., 162., 163., 167. 168. и 178. дала ваљане разлоге, које у цијелости прихвата и овај суд, па се жалиоци упућују на разлоге првостепеног суда.

Побијана пресуда је посебно анализирао и исказ свједока А. Н. у вези са радњама из тачке 1.6. изреке пресуде, тај исказ довела у везу са исказом свједока С. Ђ. и на основу истих, правилно закључила да је С. Ђ. умишљајно подстрекао А. Н. да за злочиначко удружење набавља опојну дрогу хероин, коју би оптужени давали Г. Б. да за њих продаје, али да Н. на то није пристао. Осим тога, исказ свједока Н. потврђен је и исказима свједока Ј. Н., те свједока П. С., С. Б. и оптуженог Г. М. (све чињенице у вези ове тачке, свједок Н. је рекао овим свједоцима).

Искази побројаних свједока оптужбе у односу на све радње из тачке 1. изреке, побијана пресуда је детаљно анализирао и правилно оцјенила као вјеродостојне и о томе дала ваљане разлоге, које у цијелости прихвата и овај суд. Наиме, приговори одбране којима се доводи у питање кредибилитет свједока оптужбе, тврдњом да се ради о лицима криминалне прошлости, који су раније процесуирани од стране оптужених Р. и С., те осуђеног К. и да су због тога имали мотив да лажно свједоче и с тим у вези, да лажно терете оптужене и за овај суд су неприхватљиви. Ово посебно ако се има у виду чињеница да се не ради о једном или неколицине свједока који терете оптужене, већ се ради о једном заиста великом броју свједока, који су својим исказима теретили оптужене, а извјесне разлике у њиховим исказима, на које указују ови оптужени у својим жалбама, не односе се на битне чињенице и оне не могу довести у сумњу правилност закључка првостепеног суда о истинитости њихових свједочења. Осим тога, током саслушања ових свједока, исти су саслушавани и на околности њихове раније осуђиваности, затим су од стране првостепеног суда упозоравани и на

посљедице давања лажног исказа. Сви ови саслушани свједоци оптужбе, на претресу пред првостепени суд су остали код својих исказа датих у току истраге, значи остали су досљедни својим тврдњама. Такође је побијана пресуда исказе и ових свједока цијенила како појединачно, тако и у вези са другим изведеним доказима, те када се све то има у виду, очигледно је да тврња одбране о непоузданости ових свједока, није основана, јер искази свједока оптужбе су сагласни и непротиврјечни један другом, а поткрепљени су и материјалним доказима оптужбе.

Такође је правилно првостепени суд довео у везу исказ свједока С. Ђ. (у дијелу у којем он наводи да је један од начина како су инспектори Одјељења за... долазили до информација о лицима која се баве продајом опојних дрога био и тај што су према лицима која су довођена у службене просторије примјењивали физичку силу или пријетњу и уцјену, односно малтретирали та лица, да је то уствари био дио плана криминалне групе да се та лица физички злостављају, да се од тих лица добију одговарајући искази, као и да се та лица на тај начин присиле да раде за оптужене), са исказима свједока П. С., А. Н., Д. С., Д. С., В. П., А. Ц., а једним дјелом и исказом свједока одбране Г. В. (тадашњег директора полиције МУП-а РС) и о томе на страни од 163. до 171. дао ваљане разлоге које у цијелости прихвата и овај суд, па се жалиоци упућују на те разлоге.

Истовремено је побијана пресуда анализирила и исказе свједока одбране, као и материјалне доказе одбране, којима је одбрана покушала приказати да су оптужени у инкриминисаном периоду професионално и у складу са законом и правилима службе обављали дужност полицијских службеника, да су за свој рад похваљивани и награђивани, а да су искази свједока оптужбе, по њима исконструисани и да су свједоци оптужбе лица врло проблематичне криминалне прошлости у вези са прометом опојних дрога. С тим у вези, правилно је првостепени суд утврдио чињеницу да су оптужени за свој рад били похваљивани и награђивани, те чињеницу да су свједоци одбране исказивали да су оптужени професионално и у складу са законом обављали дужност полицијских службеника, никако не значи да исти нису починили предметна кривична дјела, јер тим свједоцима нису морале бити познате инкриминисане радње оптужених, а да ли су могле бити познате и да ли су некима од њих можда и биле познате, остало је неразјашњено, међутим, то није предмет овог кривичног поступка.

Без основа су и приговори из жалби одбране, којима се оспорава утврђење побијане пресуде да се у радњама оптужених стичу битна обиљежја кривичног дјела неовлаштене производње и промета опојних дрога из члана 207. став 3. у вези са ставом 1. и 2. КЗ РС (у склопу кривичног дјела извршење кривичног дјела у саставу криминалног удружења из члана 366. истог закона), тврдњом да током овог поступка уопште није пронађена и одузета опојна дрога, која би вјештачењем била утврђена као таква, због чега, по ставу ових жалби, првостепени суд није могао ни утврдити постојање овог дјела. Наиме, са једне стране, у склопу овог кривичног дјела је и радња из тачке 1.2. изреке побијане пресуде, којом се између осталог, овим оптуженима ставља на терет да су искориштавајући своја службена овлаштења, неовлаштено набавили у циљу даље продаје, опојну дрогу марихуану у количини од око 200 грама, привремено одузету приликом претреса куће М. С. у Б. Л., а из списка предмета Суда БиХ број С1 2 К 007349 11 Ко који је правоснажно окончан дана 13.10.2011. године, неспорно произилази да је биљни материјал пронађен приликом претреса куће М. С. вјештачен и да је утврђено присуство психоактивне супстанце тетрахидроканабинол

(ТХЦ), која је састојак биљке конопља, тј. биљне врсте „Cannabis Sativa L“ из породице „Cannabaceae“ и да је квантитативном анализом у испитиваном узорку утврђено 5,21% ТХЦ-а. Са друге стране, начело слободне оцјене доказа, представља једно од основних начела кривично процесног законодавства, које је садржано у одредби члана 15. ЗКП РС и које даје право суду, тужиоцу и другим органима који учествују у кривичном поступку да оцјењују постојање или непостојање чињеница слободно, односно да у оцјени да ли постоји или не постоји нека чињеница, нису везани, нити ограничени посебним формалним доказним правилима. То значи да, по правилу, суд није везан тиме да одређену чињеницу утврђује само одређеном врстом доказа, а вриједност доказа није унапријед одређена, ни квалитативно, нити квантитативно, с тим што оцјена доказа по слободном увјерењу и утврђивање чињеница на основу тога, обавезује суд на образлагање својих закључака. У конкретном случају, обзиром да образложење побијане пресуде садржи разлоге за све закључке које је првостепени суд извео из спроведених доказа о свим одлучним чињеницама, то су неосновани изнесени приговори из ових жалби којима се оспорава постојање кривичног дјела неовлаштена производња и промета опојних дрога из члана 207. став 3. у вези са ставом 1. и 2. КЗ РС.

Исто тако, супротно жалбеним приговорима одбране, сама чињеница што је у овом предмету, тужилаштво донијело наредбу о обустави финансијске истраге, никако не значи да оптужени нису прибавили противправну имовинску корист, јер је током провођења финансијске истраге утврђено да исти само немају у свом власништву имовину која би представљала несразмјеру између законитих прихода и расхода, односно да се та стечена имовина не може довести у везу са неким другим криминалним активностима оптужених. У образложењу тих наредби о обустави финансијске истраге, нигдје није наведено да оптужени нису себи прибавили имовинску корист овим кривичним дјелом за које се терете.

Надаље, побијана пресуда је посебно и детаљно анализирао и исказ свједока С. Л. (у вези са радњама из тачке 2. изреке пресуде) у дијелу који се односи на радње оптуженог Р. и са аспекта садржаја тај исказ довела у везу са исказима свједока А. Л., М. Л., Б. Б. и Т. Л., као и са медицинском документацијом за оштећеног Л. и вјештачењем тјелесних повреда овог оштећеног, извршеним од стране вјештака оптужбе др Ж. К., те је анализирао и доказе одбране и то исказе свједока Ж. М. и З. Р., те материјалне доказе у вези са проведеним дисциплинским поступком против овог оптуженог, па се такав приступ у оцјени вјеродостојности противријечних исказа тих свједока (одбране и оптужбе), а у вези са тим и оцјена вјеродостојности исказа оптуженог Р. и свједока одбране, не може оспорити аргументима изнесеним у овим жалбама. Дакле, у вези са овом тачком изреке побијане пресуде, првостепени суд је дао детаљне и ваљане разлоге на страни 181. и 182. пресуде, које у цијелости прихвата и овај суд, па се жалиоци упућују на те разлоге.

Исто тако, у вези са тачкама 4. и 5. изреке побијане пресуде, побијана пресуда је на страни 183., 184., 185., 186. и 187., дала ваљано образложење, које у цијелости прихвата и овај суд, па се и у овом дијелу, жалиоци упућују на разлоге првостепеног суда.

Наиме, побијана пресуда је посебно анализирао исказ свједока П. Д. у вези са радњама из тачке 4. изреке пресуде, тај исказ довела у везу са исказима свједока Б. Л. (Т.) и И. В., те са исказом свједока Р. К., која је као овлаштено службено лице

учествовала у вршењу службене радње претресања стана П. Д., као и са графолошко-трасеолошким вјештачењем рукописа спорних потписа И. В., извршено по вјештаку оптужбе Е. Б. и на основу истих, правилно закључила да су доказане радње оптуженог Р., описане у овој тачки изреке пресуде, односно да је починио кривично дјело фаслификовање или уништавање службене исправе из члана 349. став 1. КЗ РС.

Утврђење првостепеног суда у погледу тачке 5. изреке побијане пресуде, неспорно произилази из исказа свједока А. Б. и И. В., који су сагласно потврдили да свједок В. није био присутан приликом предузимања службене радње претресања стана А. Б., а њихови искази потврђени су напријед поменутиим графолошким вјештачењем по вјештаку оптужбе проф. Е. Б. и на основу истих, правилно закључила да су доказане радње оптуженог Р., описане у овој тачки изреке пресуде, односно да је починио кривично дјело фаслификовање или уништавање службене исправе из члана 349. став 1. КЗ РС.

Дакле, разлоге за све одлучне чињенице у вези са тачкама 1. (1.1, 1.2., 1.3., 1.4, 1.5. и 1.6.), 4. и 5. изреке побијане пресуде, овај суд прихвата као ваљано образложене и њихова правилност се не може оспорити изнесеним приговорима из жалби оптужених и њихових бранилаца, као и из жалбе мајке оптуженог С..

На основу свега наведеног, овај суд налази да је чињенично стање, потпуно и правилно утврђено и да је правилно примјењен Кривични закон, када су радње оптужених С. Р. и О. С., чињенично описане у тачки 1. изреке побијане пресуде, квалификоване као кривично дјело извршење кривичног дјела у саставу криминалног удружења из члана 366. КЗ РС (у односу на оптуженог Р. из става 3., а у односу на оптуженог С. из става 2.) у вези са кривичним дјелима неовлаштена производња и промет опојних дрога из члана 207. став 3. у вези са ставом 1. и 2. у вези са чланом 38. и злоупотреба службеног положаја или овлашћења из члана 315. став 2. у вези са ставом 1. КЗ РС, те у односу на оптуженог Р. и кривична дјела изнуђивање исказа из члана 328. став 1. КЗ РС и два кривична дјела фалсификовање или уништавање службене исправе из члана 349. став 1. истог закона.

У вези са приговорима жалби одбране којима се оспорава постојање кривичног дјела извршење кривичног дјела у саставу криминалног удружења из члана 366. КЗ РС, правилно је првостепени суд утврдио да је оптужени Р., као организатор организоване криминалне групе у инкриминисаном периоду, те оптужени С. и осуђени М. К., као припадници организоване криминалне групе, заједно са Ђ. С. и Б. Г., организовали криминалну групу ради вршења кривичног дјела неовлаштене производње и промета опојних дрога из члана 207. став 3. у вези са ставом 1. и 2. КЗ РС у вези са чланом 38. истог закона, при чему је свако од њих имао своју улогу и задатак у криминалној групи, па је тако Р. руководио криминалном групом, у оквиру којег је личним и непосредним контактима договарао активности у вези набавке и продаје опојне дроге хероин са Г. Б., а чији задатак је био да опојну дрогу купује, пакује и продаје овисницима, а новац од продаје опојне дроге предаје Р., који је новац дијелио припадницима криминалне групе, те су оптужени Р. и С. и осуђени К. и Ђ. набавили опојну дрогу марихуану (на начин описан у тачки 1.2. изреке пресуде), па су тако осуђени К. и Ђ. пронашли и принудили малољетног В. К. и Д. Ч., док су оптужени Р. и С. пронашли М. Д., да за припаднике криминалне групе врше продају опојне дроге марихуане и хероина, истовремено лица Д. П., З. Б. и А. Н. подстрекавали да за криминалну групу врше продају опојне дроге, док су лицима која су одбила да сарађују

са њима, пријетили, физички их злостављали и лишавали слободе, то су без основа приговори из ових жалби одбране којима се оспорава правна квалификација кривичног дјела извршење кривичног дјела у саставу криминалног удружења из члана 366. КЗ РС. Осим тога, оптужени Р. и С., као и осуђени К. и Ђ. су у инкриминисаном периоду обављали дужност полицијских службеника-инспектора у МУП-у РС, у Одсјеку за борбу против неовлашћене прозводње и промета опојних дрога у ЦЈБ Б. Л., па су као службена лица искориштавали своја службена овлашћења у намјери да себи прибаве већу имовинску корист (при чему је неспорно утврђено да иста прелази износ од 50.000,00 КМ), ангажовањем тих лица да за удружење продају опојну дрогу хероин и марихуану и да им они предају продајом добијене новчане износе, чинећи тако и кривично дјело злоупотребе службеног положаја или овлашћења из члана 315. став 2., у вези са ставом 1. КЗ РС. Дакле, по оцјени овог суда, првостепени суд је правилно утврдио да њихова организација има све елементе организоване криминалне групе ради вршења ових кривичних дјела. Очигледно је, да је овакво њихово поступање било противно закону и правилима службе гдје су били запослени. Оптужени су захваљујући својим позицијама користили застрашивање и насиље ради утицаја на поменута лица, дјеловали су у складу са унапријед договореним планом криминалне групе са конкретном улогом сваког припадника уз подјелу рада. Дакле, и по оцјени овог суда, њихова криминална група има све елементу удружења ради вршења ових кривичних дјела, односно организоване криминалне групе како је то утврђено у радњама описаним у тачкама 1.1. до 1.6. изреке побијане пресуде. Ова криминална група која је дјеловала у инкриминисаном периоду представља основ појма кривичног дјела у саставу криминалног удружења из члана 366. Кривичног законика РС.

Осим тога, супротно наводима из жалби, радње описане у тачки 2. изреке пресуде, оптужени Р. није предузео у склопу извршења кривичног дјела у саставу криминалног удружења, јер је према лицу С. Л. употребио силу у циљу изнуђивања исказа, односно признања овог лица да је починило кривично дјело, које нема никакве везе са планом криминалног удружења, па с тим у вези ове радње оптуженог нису извршене у склопу криминалног удружења.

Исто тако, супротно жалбеним приговорима одбране, првостепени суд је правилно примјенио одредбе о урачунавању притвора и издржане казне затвора, јер је у изреци побијане пресуде правилно оптуженима урачунао вријеме проведено у притвору почев од 16.10.2013. године до 05.04.2016. године, док је, доиста у разлозима на страни 190. погрешно навео датум „18“, али евидентно је да се ради о очигледној погрешци у писању.

Разматрајући жалбе републичког јавног тужиоца, оптужених и њихових бранилаца, у дијелу у којима се пресуда побија и због одлуке о казни, овај суд је нашао да су побијаном пресудом правилно утврђене све околности од значаја за одмјеравање казне оптуженима и да су те околности адекватно вредноване. Међутим, обзиром да је за кривично дјело фалсификовање или уништавање службене исправе из члана 349. став 1. КЗ РС описано у тачки 4. изреке побијане пресуде, дана 20.09.2021. године наступила апсолутна застарјелост за кривично гоњене оптужених, сходно члану 95. став 1. тачка 5.) у вези са чланом 96. став 8. КЗ РС, јер је дјело почињено дана 20.09.2011. године, то је за ово кривично дјело, овај суд, сходно одредби члана 297. тачка д) ЗКП РС, донио пресуду којом се према оптуженима С. Р. и О. С., оптужба одбија, због чега је и преиначио побијану пресуду у правној оцјени дјела и у одлуци о кривичној санкцији.

С тим у вези, овај суд је прихватио олакшавајуће околности које је на страни оптужених, нашао првостепени суд, првенствено породичне прилике оптужених, конкретизоване за сваког од њих појединачно и њихову неосуђиваност, те отежавајуће околности које се манифестују у томе да су дјело извршење кривичног дјела у саставу криминалног удружења из члана 366. КЗ РС у вези са кривичним дјелом из члана 207. став 3. у вези са ставом 1. и 2. КЗ РС, вршили у оквиру обављања дужности полицијских службеника МУП-а РС у дужем временском периоду. Цијенећи тежину ових дјела, степен кривичне одговорности оптужених, јачину угрожености заштићеног добра, побуде и висину прибављене имовинске користи, личне и породичне прилике и све околности ових догађаја, као и законом прописану казну за предметна кривична дјела, овај суд је оптуженом С. Р. за кривично дјело из члана 366. став 3. КЗ РС у вези са кривичним дјелима неовлашћена производња и промет опојних дрога из члана 207. став 3., а у вези са ставом 1. и 2. КЗ РС у вези са чланом 38. КЗ РС и злоупотреба службеног положаја или овлашћења из члана 315. став 2. у вези са ставом 1. КЗ РС, утврдио казну затвора у трајању од 8 (осам) година, затим, за кривично дјело изнуђивање исказа из члана 328. став 1. КЗ РС, утврдио казну затвора у трајању од 6 (шест) мјесеци, за кривично дјело фалсификовање или уништавање службене исправе из члана 349. став 1. КЗ РС, утврдио казну затвора у трајању од 3 (три) мјесеца (тачка 4. изреке побијане пресуде), за кривично дјело фалсификовање или уништавање службене исправе из члана 349. став 1. КЗ РС, утврдио казну затвора у трајању од 3 (три) мјесеца (тачка 5. изреке побијане пресуде), па га је примјеном одредби члана 43., 46., 52. и 56. став 1. тачка 3) КЗ РС, осудио на јединствену казну затвора у трајању од 8 (осам) година и 5 (пет) мјесеци, док је оптуженог О. С. за кривично дјело извршење кривичног дјела у саставу криминалног удружења из члана 366. став 2. КЗ РС у вези са кривичним дјелима неовлаштена производња и промет опојних дрога из члана 207. став 3. у вези са ставом 1. и 2. у вези са чланом 38. и злоупотреба службеног положаја или овлашћења из члана 315. став 2. у вези са ставом 1. КЗ РС, примјеном одредби члана 43., 46. и 52. истог закона, осудио на казну затвора у трајању од 5 (пет) година, налазећи да су ове казне у свему примјерене тежини почињених дјела, степену кривичне одговорности оптужених и околностима под којима су дјела учинили, те потребне и довољне ради остваривања сврхе кажњавања из члана 43. КЗ РС, како у смислу спречавања оптужених да чине кривична дјела и њихово преваспитавање, тако и у смислу утицаја на друге да не чине кривична дјела.

Жалбама оптужених и браниоца оптуженог Р., се првостепена пресуда побија и због мјере безбједности, тврдњом да нису испуњени услови за њено изрицање, те тврдњом да поновним изрицањем ове мјере у трајању од 5 година од дана правоснажности побијане пресуде, пресуда би била измјењена на штету оптужених, јер је прва пресуда укинута одлуком Уставног суда БиХ, те да није било тако, та мјера забране истекла би 2023. године. У овом дјелу, жалбе оптужених поново истичу повреду члана 321. ЗКП РС.

Изнесени жалбени приговори нису основани.

Наиме, супротно наводима из ових жалби и овај суд сматра да је оправдано изрицање наведене мјере безбједности с обзиром на то да су оптужени Р. и С. злоупотребили своје службене дужности – полицијских службеника за извршење тешког кривичног дјела, те с обзиром да ова мјера безбједности има сврху отклањање стања и услова који могу бити од утицаја да извршиоци кривичних дјела против

службене дужности и убудуће врше кривична дјела. Како околности и начин извршења дјела указују на то да постоји опасност да би оптужени обављањем тих службених дужности, поново извршили кривично дјело, то је нужно да им се ради отклањања те опасности изрекне мјера забрана вршења позива, дјелатности или дужности у трајању од 5 (пет) година. Како се трајање ове мјере забране рачуна од дана правоснажности пресуде и како се вријеме проведено у затвору не урачунава у вријеме трајања ове мјере, сходно одредби члана 77. став 3. КЗ РС, те како се не ради о понављању кривичног поступка у смислу одредбе члана 343. ЗКП РС, то су без основа жалбени приговори оптужених да је изрицањем ове мјере првостепени суд повриједио принцип „reformatio in peius“ из члана 321. ЗКП РС.

Жалбе оптужених и њихових бранилаца, нису основане и у дијелу којим се побија одлука о трошковима кривичног поступка, обзиром да је побијаном пресудом првостепени суд правилно обавезао оптужене на плаћање судског паушала, те на надокнаду награде и нужних издатака њихових бранилаца по службеној дужности, а што је све у складу са одредбама члана 99. став 1. у вези са чланом 96. став 2. тачке е) и ж), те члана 97. став 2. ЗКП РС.

Неосновани су и жалбени приговори одбране у вези са одлуком првостепеног суда о одузимању имовинске користи. Наиме, одредбом члана 8. КЗ РС прописано је начело одузимања противправне имовинске користи и том одредбом је између осталог, регулисано да нико не може задржати имовинску корист прибављену извршењем кривичног дјела и да имовинска корист се обавезно одузима.

Овдје је потребно прво нагласити да мјера одузимања имовинске користи није ни казна ни мјера безбједности. Она је нешто између, мјера *sui generis* и нешто што суд примјењује по службеној дужности. Пошто није казна, она и нема пунитивни већ ресторативни карактер успостављања имовинскоправног стања које је нарушено кривичним дјелом. Овом мјером спречава се богаћење извршењем кривичног дјела, а уједно се настоји успоставити имовинско стање које је постојало прије извршења кривичног дјела. Ова мјера није личног карактера јер не садржи осуду, нити је уперена према учиниоцу кривичног дјела. Она је уперена према сваком оном ко држи имовинску корист која је остварена кривичним дјелом. Имовинска корист се одузима од извршиоца кривичног дјела или саучесника, али и од трећег лица под условима прописаним законом.

Општи принцип да учинилац кривичног дјела не може задржати имовинску корист остварену извршеним кривичним дјелом и да се та корист мора одузети прихватило је и наше кривично право. Кривични законик Републике Српске у члану 8. изричито прописује да нико не може задржати имовинску корист прибављену кривичним дјелом и да ће се та корист обавезно одузети, што је прописано и одредбом члана 83. став 1. КЗ РС, у којој је у ставу 2. прописано да ће се имовинска корист одузети судском одлуком којом је утврђено извршење кривичног дјела под условима прописаним овим законом. Да би се ова имовинска корист одузела није потребан захтјев, приједлог нити иницијатива надлежног тужиоца или неког другог процесног субјекта јер суд имовинску корист одузима по службеној дужности (члан 386. став 1. ЗКП РС).

Зато када суд утврди да је кривичним дјелом прибављена имовинска корист у одређеној висини и ако се не може утврдити колику је корист прибавио сваки

саучесник, суд висину имовинске користи одмјерава по слободној оцјени, сходно члану 388. ЗКП РС, као што је то у конкретном случају, тако што је првостепени суд од оптужених С. Р. и О. С. одузео прибављену имовинску корист, коју је одмјерио по слободној оцјени, док за остала осуђена лица, овом пресудом није ни могао донијети одлуку о одузимању имовинске користи, јер они нису побијаном пресудом оглашени кривим, већ су пресуђени као саучесници у посебним издвојеним поступцима. Притом, овај суд наглашава да се на начелу одузимање противправне имовинске користи, не може примјенити принцип „reformatio in reius“, јер одредбе члана 8. и 83. КЗ РС имају императивни карактер, обзиром да исте прописују обавезно одузимање имовинске користи.

Због свега наведеног, ваљало је жалбу републичког јавног тужиоца одбити, а жалбе оптужених и њихових бранилаца, те жалбу мајке оптуженог О. С., дјелимично уважати, побијану пресуду преиначити и одлучити као у изреци ове пресуде, на основу члана 328. став 1. ЗКП РС.

Записничар
Наташа Божић

Предсједник вијећа
Др Вељко Икановић

Тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Биљана Аћић